

oréal. Puccini: Bo-
rossini: Sevilai bor-
kovszkij: Maniréd —
m. kir. Földmívelés-
radioelődassorozata
dr. gazdasági akadé-
zögzazdasági kísérlet-
helyes igénybevétele*
5.15: Eugen Stepat
mekara. 6.15: Hang-
Operaház szinlapja-
7.30: Musszorgszkij:
peraja. Közben sport
Pontos időjelzés,
erek. Majd: cigány-

Aida e. operája.
pszerü zene.
ersenly.
fozart: Figaro lako-
Dittersdorf: Orvos és
ája.
t. 20.30: Népszerű
neművészeti főiskola
gramofon.
tvitel.
21: Mascagni: A pa-
ersenly baritonékkal
gona.
Tánczene.
gramofon.

rdetések

EKRÉNYEK

ndéglők részére is min-
kiméret pultok KERTESZ-
telefon 314. Kivánatra ár-
selet Brassó és vidékére:
TITTES Brasov

Társat keresek és kizárólagos képviselőket megyénként szenzációs tömegáruhoz

Vass A. szab. ügy-
vivő. Cluj, Draga-
lina 120.

LAKÁS kiadó Cser- tőre-n. 5. Értekezni Hunyadi-tér 13.

JÓ MENETELŰ szé-
pen berendezett tej-
csarnok, vegetariánus
étterem elköltözés mi-
att minket elfogadható
árért igen olcsón eladó.

KIADÓ szoba, kony-
ha spájz és veranda,
különálló kertés ház,
június 15-re Kalaudós
utca 13.

Egy szoba, konyha
világos szuterén kiadó
Fellégyári ut 25. szám.
Értekezni tulajdonos-
nál Calea Victoriei 44.
I. emelet, ajtó 17. Dél-
után 2-4 között.

SCHWARTZ IG-
NÁCNE orth. köser
VEGETARIUS ET-
TERME és tejcsarnok
Reg. Ferdinand (Wes-
selényi-utca) 10. szám
alatt megnyit. Ugyar-
t naponta friss tehén-
és bivalytej, ugyszin-
tén naponta frissen ké-
szített tejszín, tejföl
vaj és turó kapható.
Csecsemőknek és be-
tegeknek állandóan egy-
téntől fejt tej is
kapható házhoz száll-
lítva is.

ELEGÁNSAN buto-
rozott különbejárta
kertrenyilő szoba, für-
dőszoba használattal
kiadó. Eszterházy-utca
17/a. (Str. Bălcescu).

önyvpiac szenzációja

AMY SÁNDOR

A JUT

telkavart mű első teljes
vegü kiadása.

időleges kiállításban 60 lej.

az Uj Kelet könyvostályában

1930. május 29

Csütörtök

5690 év Szivan 1

Uj Kelet
400
Disztr 2. II. e. 8.

Disztr 2. II. e. 8.

Ramasetter Rob-

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Magyarországi és Kisebbségi
Híradó Hargit P. P. (v. Brassó) H.
Tel. 6-74.

Hírteljesítés (nyomda) 120.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre .. .. . 1100 L.
Félévre .. .. . 600 "
Negyedévre .. .. . 300 "
Három hónapra .. .. . 150 "
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hónapra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vételeznek fel.

Földrengésszerű borzalmas katasztrófát idézett elő a morenii szonda oltási kísérlete

(Tudósítás a 3-ik oldalon)

Várjuk a választ!

Mayer Ebner tegnap a szenátusban elshangu beszédben támadta a kormányt, amely egyéb bokros teendői közepette állandóan elfeledkezik az antiszemita zavargások megtorlásáról és arra sem talál módot, hogy a kamara tribünjéről szögezze le álláspontját ebben az óriási horderejű kérdésben. Az interpelláció fel is sorolta a romániai antiszemita kilengések tragikomikus stációit. Hiszen évek óta készen van az antiszemita zavargások lefolyásának egy különös receptje, csak rá kell huzni mindig az adott esetre. Előbb az antiszemita agitátorok romboló támadást intéznek zsidó egyének és zsidó vagyontok ellen. Azután megérkezik a rendőrség. Persze mindig elkésve. Ha már a rendőrség a helyszínre érkezett, le is tartóztat néhány egyént, legtöbbször azokat, akiknek az egész ügyhöz semmi közük sincsen, nem egyszer pedig magukat a zsidókat, akiket megtámadtak és védekezni merészteltek. A valódi bűnösök azonban minden esetben letartóztatás nélkül uszák meg a dolgot.

Eltelik néhány nap, vagy néhány hét és az ügy a bíróságok elé kerül, ahol a bűnösök feje fölé az ártatlanság glóriáját vonják. Ezután következnek valamelyik zsidó képviselőnek az interpellációja, amelyre vagy egyáltalán nincs válasz, vagy pedig a miniszter elmorog néhány sablonos szót, hogy az ügyet meg fogják vizsgálni, a kormány erélyes kézzel fog elfojtani minden rendbontást, a bűnösök pedig el fogják nyerni méltó büntetésüket és más hasonló üres frazízt.

Ezeket mondotta el a szenátus tegnapi ülésén Mayer Ebner. Egyenesen Maniu miniszterelnököt kérdezte meg, hogyan van az, hogy a kormány még válasza sem méltatja a zsidó képviselők interpellációját. Erre az interpellációra azonban rögtön kapott választ a bukovinai zsidó szenátor. Voicu Nitescu igazságügyminiszter nem állta meg szó nélkül Ebner szenátor súlyos szemrehányásait. Ebben a válaszbán viszont nem volt sok köszönet. A igazságügyminiszter válaszalhatt volna arra, amit Mayer Ebner kérdezett, ehelyett azonban jónak látta elővenni miniszteri szigorját és tiltakozni az ellen, hogy Mayer Ebner a bíróságot is belevonta interpellációjába, amihez szerinte semmilyen joga sem volt.

De csak nem gondolja a kormány, hogy ezzel most már választott is a zsidó képviselők összes interpellációjára? Ilyen könnyen mégsem lehet elintézni a dolgot. Nemesak a zsidóság, de az egyetemes közvélemény is meg akarja tudni végre, hogy a kormány tagjainak és a miniszterelnöknek mi a véleménye az antiszemita támadásokról és azok megtorlásáról. Nem egyszer állapítottuk meg elégtétellel ezen a helyen, hogy a kamara többsége egészséges demokratikus ösztönétől vezéreltetve, nem engedni komolyan venni Cuza professor agitációit. Ez azonban nem a kormány érdeme. Csak azoknak a képviselőknek az érdeme, akik ezuttal tényleg szabad választások révén, mint a nép igazi képviselői kerültek be a törvényhozó testületekbe és ebben a kérdésben meg is mondják véleményüket. A kormány maga részéről egyetlen konkrét lépést nem tett e hangulat felidézésére. A képviselők dieseretes magatartása spontán fakadt lelkiismeretükből s annak megnyilatkozásait nem támasztotta alá a kormány tagjai részéről egyetlen egy biztató szó sem.

A hallgatás pedig mindenképpen kétértelmű dolog, de a legtöbb esetben

hallgatolagos beleegyezést jelent. Még álmunkban sem tétélezzük fel, hogy a kormány tagjai még a legkisebb mértékben is egyetértőnek az antiszemita agitátorokkal. Viszont tudnia kell a kormánynak, hogy az antiszemita agitátorok ezt a rejtélyes hallgatást könnyen a maguk javára magyarázhatják. Tudjuk azt, hogy a kormány egyszerűen gyáva ahhoz, hogy véleményét nyíltan megmondja. E gyávaság miatt szenved azután nemesak a zsidóság, de az egész ország is, hiszen, amint azt Mayer Ebner interpellációjában kifejtette, külföldön megvan a hajlandóság arra, hogy a ro-

mániai antiszemita események nyomán ítéljék meg az ország közállapotait. Szabad-e egyszerű kényelmi okokból ilyen fontos és kiszámíthatatlan horderejű kérdések mellett szóltanul elmenni? Minden szem a miniszterelnök felé irányul ezekben a napokban és töle várja mindenki az elhatározó szö kimondását. Hiszen egyetlen miniszter sem mer hangot adni meggyőződésének mindaddig, míg a miniszterelnök tá-lánszerű hallgatásba burkolódik. A npzeti parasztpárti kormánytól meg-
szoktuk már, hogy egyáltalán nincsen véleményük egy dologról mindaddig,

amíg nem tudják, hogy a miniszterelnöknek mi a véleménye. Eppen ezért elkerülhetetlen, hogy Maniu miniszterelnök megszögezze eddigi hallgatását és végre szögezze le álláspontját. A zsidó képviselők nem egyszer megtették kötelességüket. Velük együtt a zsidó sajtó, amely nem szűnik meg napirenden tartani a kérdést. Most végre a kormányn van a sor, hogy nap-nap után újra és újra megfogalmazott kérdésekre tiszta, határozott és világos választ adjon. A kormányn van a sor és a szó Maniu miniszterelnöké.

Várjuk a választ!

Titulescu szerint a kormánnyal szemben külföldön változatlan a bizalom

Az angol követ nem akar beavatkozni a belpolitikába és hétfőn visszautazik Londonba

Bucuresti-Bukarest, május 28. Már hetekkel Titulescu Bukarestbe érkezése előtt a bukaresti ellenzéki lapok hatalmas cikkben jelentették, hogy Titulescu nem saját kezdeményezésére, hanem a régensztanács hívására jön Bukarestbe. A liberális sajtó olyan híreket korpoltárt, hogy Titulescu nagy szerep vár a politikai feszültségből való kibontakozásban. Noha nemesak a kormány, de Ti-

tulescu is számtalanszor megeafolta az ellenzéki lapok híré a liberális sajtó állhatatosan napirenden tartják az ugynevezett koncentrációs kormány tervét. Most, hogy Titulescu Bukarestbe érkezett az ellenzéki politikusok valóság-gal körülöngöngják az angol követet. Titulescu azonban egy pillanatra sem lépett ki rezerváltágából. A Tara értesülése szerint Titulescu a

nála járt ellenzéki politikusoknak kijelentette, hogy hétfőn feltétlenül hazautazik Londonba és nem kíván beavatkozni belpolitikai kérdésekbe. Semmi-féle koncentrációs kormány tervéről nem tud. Hír szerint megmondotta azt is, hogy a kormány iránti bizalom a külföldön változatlanul fennáll és nem tartaná helyesnek, hogy e tekintetben most változás történjék.

Franciaország barátjának és nem ipari gyarmatának tekinti Romániát

Loucheur volt francia munkügyi miniszter beszéde a kamarában

Bucuresti-Bukarest, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi számunkban részletesen beszámoltunk a parlament diszüléséről, amelyen Loucheur volt francia munkügyi minisztert ünnepelték. Tavirati tudósításunk alapján röviden közöljük Loucheur beszédét, amellyel az üdvözlésekre válaszolt. Az alábbiakban most közöljük a beszéd részletesebb kivonatát, amelynek különösen a romániai gazdasági kérdéstről szóló passzusai bővebb figyelmet érdemelnek.

— A román-francia együttműködés — mondotta Loucheur — igen régi keletű és az az impresszióm, hogy Franciaország rendkívül jól van hangolva ma is Románi irányában. A franciák sohasem törekedtek hegemoniára, vagy ényomó uralomra. Mi nagyon jól megértjük, hogy egy olyan ország, amely mint az önöké a teljes fejlődés stádiumában van, együttműködésre és nem ipari, vagy bármilyen más természetű uralomra szorul. Az ilyen gondolatok nagyon távol vannak Franciaországtól.

Franciaország és Briand föderációs terve

— Amikor most Németországon utaztam keresztül, több oldalról azzal a szemrehányással találkoztam, hogy Briand európai föderációs tervében Franciaországot uralmi szempontok irányítják. Akik ilyen módon beszélnek, azok arról tesznek tanúságot, hogy egyáltalában nem ismerik Franciaországot. Egyébként Bukarestben alkal-mam lesz arra, hogy Franciaország va-

lódí céljait kifejttessem. Bukarestet a román kormány szíves meghívása folytán látogattam meg. Kezdetől fogva azonban egy feltételt támasztottam ez utazással szemben, azt kívántam, hogy Titulescu kísérsen el engem ezen az úton. Nem azért kértem ezt, — folytat-ta mosolyogva Loucheur — mintha Romániában félnék egyedül utazni, hanem, mert az utolsó esztendő közös munkája annyira összekapcsolt Titulescuval, hogy nélküle nem is lehetne eredményes tanulmányutam.

Mindenütt súlyos a gazdasági helyzet

— Amint tudják, Németországon, Csehszlovákián és Jugoszlávián keresztül érkeztem Romániába. Mind a három ország teljes gőzzel halad a fejlődés útján. Mégis mindenütt rendkívül súlyos a gazdasági helyzet. Még Csehszlovákiában is, amely egyformán ipari és agrárius állam, súlyos krízis uralkodik. Bukarestből Budapestre fogok utazni és előre tudom, hogy Magyarországon se fogom a legjobb mezőgazdasági és ipari állapotokat találni.

— Ami engem illet, örvendek, hogy ez az új alkalmat ad nekem arra, hogy az utóállamok reális helyzetét, saját tapasztalataim alapján ítélhessem meg. Tanulmányutam végeztével a krízis megoldása érdekében különböző javaslatokkal fogok fordulni a legközelebbi nemzetközi gazdasági konferenciához.

Csak az idő érleli meg az eszméket

— Egyébként a gazdasági válság le-

küzdésének érdekében már 1919-ben, nyomban a háboru után, különböző javaslatokat tettem, 1925-ben pedig én indítványoztam a nemzetközi gazdasági konferencia összehívását, amely azonban csak 1917-ben ült össze. Sok minden másképen történt volna, hogy ha figyelembe vették volna az akkor tett javaslataimat. Igaz viszont, hogy az 1927-ben összeült konferencia sok olyan dolgot eredményezett, amely nem volt előrelátható. 1928-ban és 1929-ben több-
izben mutattam rá Genfben azokra a hibákra, amelyek a krízis leküzdésének munkálatai során történtek.

Loucheur ezután arról beszélt, hogy bizonyos eszméket csak az idő tud megérlelni. Így például a Joung-terv és mindaz, ami Hágában és Párisban történt, nem lett volna realizálható még néhány évvel ezelőtt. Ami évekkel ezelőtt még teljesen abszurdumnak látszott, az ma már tökéletesen realizálhatóan bizonyult.

Ugyanigy áll a helyzet az európai Egyesült Államok kérdésében is. Tíz évvel ezelőtt egy ilyen gondolat megteremtőjét még a bolondok házába csuktak volna. Ma pedig már el sem tudjuk képzelni, hogy milyen grandiózus alkotás születethetik belőle már a legközelebbi holnapon.

Loucheur ezután Románia gazdasági helyzetének ismertetésére tért rá. Kifejti, hogy a termsé általában jónak ígérkezik. Az egyetlen probléma megtalálni a termsé értékesítésének lehetőségeit és az amerikai gabonatermessel való verseny lehetőségét.

A vasut a legjobb ut a pokolba

A százéves vasut gyerekkorából

Magától értetődőnek találjuk, hogy a repülőgépek menetrend szerint száguldanak a levegőben. A ma emberének közlekedési igényeit a cammogó és minduntalan meg-megálló gyorsvonatok nagy távolságokra már nem elégítik ki. Kis távolságokra pedig a kedélyesen döcögő helyi vonatok helyett fűrés autóbuszokon utaznak. A közlekedés jövőjét kémlelve, úgy látjuk, hogy a vonat majd csak a teherszállító vállalatok fog degradálódni és az utasforgalmat légi járművek és helyi vonatkozásban autók fogják lebonyolítani.

A közlekedésnek ez az átalakulása a szemünk előtt történik és történik. Simán, rázkódással nélküli. A huszadik század embere beidegződött a legforradalmibb találmányokra is és nyugodtan fogadja a technika legesodásabb újításait.

A vasutnak száz év előtt ma már szinte hitetlen ellenszenvvel kellett megküdenie. A múlt század társadalmában nem örült a gőzmozdonyu vasutnak. A vasut ellenzői sorában nagynevű tekintélyeket találunk, sőt a tudomány képviselői sem tudtak az új találmánnyal megbarátkozni.

Magában Angliában, a vasut szülőföldjén, ahol pedig mindig nagy megértéssel fogadtak mindent, ami az ipar, kereskedelem és a kultúra fejlődését szolgálta, a vasutal szemben nagyon tartózkodóan viselkedtek. A „Quarterly Review” száz év előtt „tudományos” cikkben foglalkozik a vonattal és így ír: „A gőzmozdonyu vasut eszméjét nevétségnek találjuk. Valószínűbbnek látjuk, hogy valaki a woolureki tűzérsg által gyártott Congréva-rakétára üljön, semhogy a mozdonyra bizza magát és kényre-kegyelemre kiszolgáltatassa magát a vasutnak, amely legalább is kétszer nagyobb sebességgel fog járni, mint a leggyorsabb postakocsi”.

Lord Brougham örült vállalkozásnak mondja a meghibbant mérnökök eszméjét, hogy hét kocsihoz hatszáz utast akarnak óránként 24 kilométeres sebességgel szállítani. A Liverpool-manchesteri vasuti vonal tervezésekor azt jósolták, hogy a „pálya mentén minden ház le fog égni, a vetés a vasuti sínek mellett soha meg nem érik, fű, fa, kizsárad, a tehenek éhen vesznek, a tyukok nem fognak tojni, a madarak megfulladnak a mérgezett levegőben, fuvarosok, kocsisok és lovak tönkremennek, a légnymos megöli az utasokat és a mozdony kázanja feltétlenül fel fog robbanni.”

Thiers, a nagy francia államférfiu még 1836-ban is a vasutak ellen hadakozott, mert nem tűrhette, hogy az utasokat a biztos halálba kergessék. Arago, a múlt század egyik híres természettudósa a leghatározottabban állást foglalt a vasuti alagutak furása ellen, mert szerinte a hőmérséklet hirtelen lehülésétől minden utas tüdőgyuladást fog kapni és az alagutban okvetlenül kázanrobbanás fog bekövetkezni. Statisztikailag kimutatta azt is, hogy a vasutüzem rentabilis sohasem lehet, mert nem fog ember akadni, aki az életét kényszerítő ok nélkül biztos veszedelmek tegye ki.

XV. Gergely pápa a vasutat szörnyű közlekedési eszköznek mondja. A brünni kereskedők céhe, amikor meghallotta, hogy Rothschild vasutat akar építeni Bécsből Brünnig, úgy nyilatkozott, hogy ez a vállalkozás ostobaság, amely bukással fog végződni, mert a postakocsi is üresen járnak és éppen majd a vasut fog hasznát hajtani. Ferdinánd osztrák császár is nevetve adta meg Rothschildnak az engedélyt a vasut megépítésére. — „Megadom a koncessziót — mondta, — hisz ugy sem megy vele semmire”. Grillparzer, a híres bécsi költő ez alkalommal verset is írt a vasutról:

(Vasut, kölesön és jezsuiták kétségtelenül a legjobb ut a pokolba).

A bajor egészségügyi kollégium a Nürnberg-fürthi vasut tervezésekor azt a hivatalos véleményt adta, hogy a vasutat az általános higiénia érdekében be kell tiltani. E vélemény megokolása érdekesen groteszk. A vasut gyors mozgása — írja a tudós testület — az utasoknál az agy megbetegedését idézi elő, amely a „delirium furorom” egy fajtája. Ha azonban akadnak vakmerő egyének, akik e veszéllyel nem törődve vonatra ülnek, az állam kötelessége, hogy alattvalóit védelmezze. A kollégium azt javasolja: kötelezze a kormány a vasutat, hogy a sínek mentén a pálya egész hosszában legalább öt láb magas kerítést építsen, mert a va-

dul száguldó mozdony megpillantása ugyanolyan agybetegséget okoz, mint maga az utazás.

A bajor képviselőház egyik szónoka kerekén kijelentette, hogy Bajorországnak nincs tengeri kikötője, hát vasut sem kell.

Agost Ernő, hannoveri király azért ellenezte a vasutat, mert akkor a szabó meg a pék éppen olyan gyorsan utazhatik, mint a király. Ez pedig demoralizáló hatással lenne és a polgári társadalom rendjét megbolygatná.

Ezekkel Stephenson, az első gőzmozdonyos, a „Rocket”-nek megszerkesztője bátran és hitelt hirdette: „Eljön az idő és nincs is már messze, amikor majd minden postakocsi sinen fog futni és a vasuton való utazás olcsóbb lesz, mint a gyaloglás”.

A Berlin—potsdami vonal ünnepélyes megnyitására, 1838. október 29-én Frigyes Vilmos, a porosz trónörökös ezt mondta: „Elindítom ezt a kocsit és nincs emberi hatalom, amely utjában feltartóztathatná, hogy végig ne gördüljön az egész világon.

Ma pedig, alig száz év múlva, a vasut sem elég gyors nekünk.

Hogyan is utaztak a régiók? Hedvig, lengyel királykisasszony Krakkótól Landshtutig három hónapig utazott völegényéhez György bajor her-

ceghez. (Vasuton ma 16 óra.) I. Ferenc francia király 1525. február 24-én esett fogságba az elvesztett páviai csata alkalmából. Erről V. Károly Madridban csak március 10-én értesült. (Egyszerű levél 2 nap alatt ér oda.) A nagyszérien megszervezett német posta 1700-ban Nürnbergből Augsburgba 30 óra alatt, Regensburgba 20, Frankfurtba 54, Lipésébe 64 óra alatt ért el. Vasutal ez az idő a tizedrészére csökkent, repülőgépen még kevesebbre.

A vasut születésekor Londonból Edinburghba 17 napig, Párisból Strassburgba 5 napig, Párisból Bordeauxba 6 napig tartott az út. A gyorsvonat ugyanannyi óra alatt teszi meg ezt az utat. Münchenből Veronáig 8 órai utazás gyorsvonaton. Goethe ezt az utat 9 nap alatt tette meg, pedig, mint írta, a kocsisok nagyon kitétek magukért.

Nincs az életnek olyan nyilvánulása, ahol a vasut ne idézett volna elő forradalmi átalakulásokat. Politika, hadviselés, gazdasági élet, ipar, kereskedelem, szociális élet, művészet kénytelen volt a vasutak által teremtett új helyzetnek megfelelően átalakulni. Természetes, hogy a rohamos változásokhoz nem szokott régi ember ijedős idegenkedéssel fogadta a vasutat, amelynek a világot átforgató erejét csak ösztönösen sejtette és a beléje gyökerezett konzervatívizmussal küzdött, minden felforgató törekvését ellen. A fejlődést megakasztani azonban nem lehet és ma kulturkuriózzmá lett a száz év előtt élt emberek felfogása.

egyik matrózat, aki morfinista, rajta kaptak, amikor egy kétfont súlyú morfiandumot ellopott. A hajós kapitány és a matróz között szóváltásra került a sor és a kapitány a matrózt különzárába záratta. Egy adriai kikötőben a matróznak sikerült a hajóról megszöknie. A szökevény, amikor partra ért azonnal jelentette a révkapitányságnak hamisan deklarálta a hajón levő áru. Közben észrevették a matróz szökését és a hajó kapitánya rosszat sejtve, kiadta a parancsot az indulásra. Amikor a révkapitányság kiadta a parancsot a csempészáru lefoglalására, a hajó több száz kilométer távolságban volt a nyílt tengeren, ugyhogy nem lehetett uatolérni. A hajó állítólag egy orosz kikötőt akart elérni, de az orosz révkapitányság rádió közölte, hogy a hajó eddig nem futott be a kikötőbe.

A nyomozás kétségkívül megállapította, hogy nagystíliú ópiumcsempészésről van szó. A hajó minden valószínűség szerint egy kínai kikötőben vette át az árut. Az óriási mennyiségű mérgegy részét Európába, állítólag Franciaországba akarták szállítani. A hajó kapitányának minden bizonnyal eredetileg az volt a szándéka, hogy a rakomány egy részét Marseillesben adja át megbízóinak. A mérge legnagyobb részét kétségkívül Délamerikának szánták, a gőzös azonban közben valószínűleg megváltoztatta menetirányát. Az sem tartják kizártnak, hogy a gőzös a nyílt tengeren több más csempészhajónak adta át rakományát. A nyomozás eddigi eredménye után itélve, aligha fog sikerrel járni a csempészhajó üldözése.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó nyaralattási akciója

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó ez évben is nagyszabású nyaralattási akciót készít elő az árvák részére. Ismét Tihucára, saját nyaraló telepére fogja az árvákat küldeni. Az elmúlt évek tapasztalatai és az árvák rendszeres orvosi ellenőrzése szerint — az árvák igen nagy százaléka tuberkulózzal inficiált, minek következtében beteges kinézésű, esenevész, fejletlen gyermekek egész sora akad közöttük minden évben. Ehhez járul még az özvegyek nagy nyomorúsága, hogy egy része kenyérral is alig tudja ellátni gyermekét az Árvagondozó segítségével nélkül. Valóságos életmentő jelentőségű az árvák részére minden évben megrendezett nyaralattási akció. Az elmúlt esztendőben az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja 71 gyermeket nyaralattott, melyek átlag 3 és fél kgr. súlytöbblettel tértek haza. Ezen akcióval az árváknak biztosítunk az ozóndus levegőjű, fenyekektől körülvelt gyönyörű fekvésű tihucai telepen 4-8 hétre gondtalan örömteljes életet, bőséges táplálkozást, napsugarat. A nyaralattásra kerülő árvák igen tekintélyes része — városi árvák közül, elsősorban tehát Kolozsvárról kerül ki. Itt az özvegyek és árvák sokkal nagyobb nyomorúságban élnek, mint vidéki kisebb helyeken. Az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja azonban csak nagy nehézségek árán tudja az özvegyek mindennapi nyomorát enyhíteni. Nyaralattás céljaira nem rendelkezik külön alappal. A nyaralattás pedig sok pénzbe kerül. Eppen ezért az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja minden esztendőben megrendezi az u. n. „Árvák szombatját” az árvák nyaralattása, biztosítása érdekében. Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke felkérte Kolozsvár mindkét hitközségének vezetőjét, valamint minden templom vezetőjét, hogy a május 31-re eső szombatot „Árvák szombat-jának” minősítse. Az Árvagondozó kérését mindennél a legmelegebb megértéssel fogadták és úgy a hitközségek vezetői valamint az egyes templomok vezetői készséggel járul ahhoz, hogy az „Árvák szombatján” minden tőraodomány” az árvák minél nagyobb számban való üdülésére fordítassék.

Az akcióval az árváknak biztosítunk az ozóndus levegőjű, fenyekektől körülvelt gyönyörű fekvésű tihucai telepen 4-8 hétre gondtalan örömteljes életet, bőséges táplálkozást, napsugarat. A nyaralattásra kerülő árvák igen tekintélyes része — városi árvák közül, elsősorban tehát Kolozsvárról kerül ki. Itt az özvegyek és árvák sokkal nagyobb nyomorúságban élnek, mint vidéki kisebb helyeken. Az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja azonban csak nagy nehézségek árán tudja az özvegyek mindennapi nyomorát enyhíteni. Nyaralattás céljaira nem rendelkezik külön alappal. A nyaralattás pedig sok pénzbe kerül. Eppen ezért az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja minden esztendőben megrendezi az u. n. „Árvák szombatját” az árvák nyaralattása, biztosítása érdekében. Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke felkérte Kolozsvár mindkét hitközségének vezetőjét, valamint minden templom vezetőjét, hogy a május 31-re eső szombatot „Árvák szombat-jának” minősítse. Az Árvagondozó kérését mindennél a legmelegebb megértéssel fogadták és úgy a hitközségek vezetői valamint az egyes templomok vezetői készséggel járul ahhoz, hogy az „Árvák szombatján” minden tőraodomány” az árvák minél nagyobb számban való üdülésére fordítassék.

Az akcióval az árváknak biztosítunk az ozóndus levegőjű, fenyekektől körülvelt gyönyörű fekvésű tihucai telepen 4-8 hétre gondtalan örömteljes életet, bőséges táplálkozást, napsugarat. A nyaralattásra kerülő árvák igen tekintélyes része — városi árvák közül, elsősorban tehát Kolozsvárról kerül ki. Itt az özvegyek és árvák sokkal nagyobb nyomorúságban élnek, mint vidéki kisebb helyeken. Az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja azonban csak nagy nehézségek árán tudja az özvegyek mindennapi nyomorát enyhíteni. Nyaralattás céljaira nem rendelkezik külön alappal. A nyaralattás pedig sok pénzbe kerül. Eppen ezért az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja minden esztendőben megrendezi az u. n. „Árvák szombatját” az árvák nyaralattása, biztosítása érdekében. Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke felkérte Kolozsvár mindkét hitközségének vezetőjét, valamint minden templom vezetőjét, hogy a május 31-re eső szombatot „Árvák szombat-jának” minősítse. Az Árvagondozó kérését mindennél a legmelegebb megértéssel fogadták és úgy a hitközségek vezetői valamint az egyes templomok vezetői készséggel járul ahhoz, hogy az „Árvák szombatján” minden tőraodomány” az árvák minél nagyobb számban való üdülésére fordítassék.

Azon kéréssel fordulunk Kolozsvár zsidó társadalmához, hogy minél nagyobb összegű adománnyal tegye lehetővé, hogy minden arra szoruló árvák kikerülhessen a nyaraló telepre!

SELECT MOZGÓ május 28-iki kezdettel mutatja be:

Alexander Moissi

világhírű művészt egyetlen nagyszertűn sikerült beszélő, éneklő és zenélő filmében:

A királyi páholyban

megrázó tragédia Dumas „Kean” című darabja nyomán. A női főszerepet a bájos Camilla Horn alakítja. Magyarító folíratok román-magyar nyelven.

Veszedelmes tifuszjárvány pusztit Gallspachban

A megbetegedéseket el akarták titkolni, hogy el ne riasszák a Zeleis-szanatórium betegeit

Bécs, május 28. Egész Ausztriában nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Gallspachban, ahol tudvaleg Zeleis Valentinnak van a sanatóriuma, veszedelmes tifuszjárvány pusztit. A járványt azonban el akarták titkolni, hogy el ne riasszák az ezerszázra érkező betegeket.

A tifuszjárvány azok között a munkások között tört ki, akik a Zeleis-szanatórium vízvezetékészerelei munkálatait végzik. Eddig tizenhat megbeteged-

dés történt és két munkás már bele is halt a tifuszba. A wellsi kerületi tisztiorvos nyomában szigorú vizsgálatot indított annak kiderítésére, hogy kiket terhel a felelősség a tifuszjárvány eltitkolásáért. A vízvezetékészerelei munkálatakat a sanatórium épületében nyomában beszüntették és a munkásokat szigorú vesztégar alá vették.

A Zeleis-szanatóriumok betegei a járvány hírére pánikszertűn menekülnek a vidékről.

Az állam visszafizette a Banca Nationalának járó kétmilliárd lejt

Százharmincnyé millió követel egyenlege van Romániának a Nemzeti Banknál

Bucuresti-Bukarest, május 28. Ismeretes és az Új Kelet annakidején részletesen beszámolt róla, hogy a Banca Nationala, mint a román állam jegybankja az államnak kétmilliárd lejt adott kölcsön, illetve előlegezett a jegybank igazgatósága által az államnak évente megszavazott összegből. Természetesen a kölcsönvetési év végén mindenkor pontosan vissza kell fizetni az államnak a jegybank számára a folyószámlán mutatkozó és felvett többletet. Egyes lapok arról írtak, hogy az állam 1929 december 31-ig nem fizette volna vissza a kétmilliárd lejt és ezzel összefüggőleg tá-

madást intéztek a pénzügyminiszter ellen, hogy ezek az összegek csak felesleges mértékben emelik a román államnak külföldön a kormány által komlikált bonitását. Ezzel szemben a Banca Nationala most legutóbb tartott igazgatósági ülésén megeafolja azt a hírt, mintha az állam nem fizette volna vissza a kétmilliárd felvett és igénybevett hitelösszeget, sőt azt a hírt is hivatalosan publikálja, hogy az állam jelenleg nemcsak hogy nem tartozik, de Románia a jegybanktól a jelen pillanatban 133 millió 290.224 lejt követel.

Hat ország hatóságai üldöznek egy csempészhajót

A gőzösn háromszázezer font kábítószert szállítanak Európa felé

Genf, május 28. A Népszövetségnek tudomására jutott, hogy egy gőzhajó 300.000 font súlyú ópiummal, kokainnal, heroinnal és kábítószerek előállításához szükséges nyersanyaggal Ázsiából utban van Európa felé. Miután hat különböző kikötővárokból jelentették a Népszövetségnek ezt a hírt, nem volt többé kétség, hogy a hír megfelel a valóságnak.

Jelenleg hat európai ország hatóságai fáradoznak azon, hogy a gőzös rakományát lefoglalják. Az amerikai révkapitányságokat is értesítették az esetről, mert valószínűnek tartják, hogy a rakomány egy részét Amerikába szállítják.

Érdekes, hogy hogyan fedezték fel az ópiumot szállító hajó titkát. A gőzös

Ügyeljen az egészségére! Megóvja Önt a nemi betegségtől!

Csütörtök, 1930 május 29.

Katasztrófai szöveg

Fel

Moreni, máj 28-án küldött munkaórakor befejezett amelynél Lazarus kével szombatna-Americana romnapos mu-tetszett, hogy a próbálkozás nek, mely egy gazdasági ka-gát.

Három

Ismeretes, ha da több mint az elmúlt egy év alatt oltási kísérlet tizenhárom érdekes, hogy a földalatti keztek be.

Az első kéronescu testvérták végére. A ereje azonban haragokat let, mely az szondatüzekr-tal haszontal.

A következő föld alatt ha hogy mintegy ben alagutat azzal a tervva, a feltör-sérlet tragik-ben a gázak ahol robban-ziónak hét erdélyi mu

Néhány h-teres mélys-sodik alag-talatai azo-sok a szon-félszakad-elsőhöz has-dozaot kö-hat eddig, nyebb-suly-rom ember

A másod-után egysz-munkálato-A felszini-volt:

A szonda-tel egy es-talmis ac-CHANIKUS-tűzbe. A-kus nyom-acéldugó-ennél nag-a szonda-utját.

A kísér-rült. A r-nizmus a-csavaros

Harakirire akarják kényszeríteni Takarabe tengerészeti minisztert a fanatikus japán sovíniszták a londoni egyezmény miatt

Miért követelt el harakirit Kusakari tengerészhadnagy Japánban újra törvénybe akarják iktatni a rituális harakirit

Tokió, május 28. Az a furesa kis újsághír, amelyik tudtul adta, hogy Kusakari japán tengerészhadnagy harakirit követelt el, mert a flotta-egyezményben Japán megalázását látja. Európában szerényen bujt meg a napilapok hírvivőjében a többi kuriózumok mellett, Japánban azonban feneketlen mélységeket kavart fel s ma már meg lehet állapítani: Kusakari tengerészhadnagy elérte célját. Évek óta nem zaklatta fel esemény a japán nép lelkiét annyira, mint az a harakiri, amelyet Kusakari követett el. A hadnagy elkeseredett amiatt, hogy a londoni flottaszervezési konferencián a japán hadiflotta szempontjából hátrányos megállapodást kötöttek. A japán földrégészeti igazgatás is mélyebb lelki hatást tett a japán népre Kusakari hadnagy véres tette, mert évek óta most először történt, hogy egy „samurai” fölmetszette hasát azért, hogy ezzel mintegy isteni kinyilatkoztatásként figyelmeztesse a japán népet és megváltassa egy „büntől”, amelyet szerinte a londoni konferencián követtek el a japán delegátusok.

Az ilyen igazi harakiri ma már ritkaság. Amit ma Japánban általában harakirinak szoktak nevezni, nem egyéb, mint az élettel meghasonlott, szerelmi bánatában a halálba menekülő vagy a hatóságoktól rettegő emberek öngyilkossági módja. Ha valaki közönséges harakirit követ el, éppúgy napirendre térnek az esemény fölött, mintha öngyilkossági szándékból a tengerbe ugrana, felakasztaná magát vagy a vasúti sínekre feküdne. Kusakari hadnagy cselekedete azonban egyszerre helyreállította eredeti eszméi és rituális értelmében a harakirit, mely voltaképpen megszünt abban a pillanatban, amikor Japánban eltörölték a hübériséget. A harakiri csak a kiváltságos osztálynak volt a joga. Ezzel a joggal szabadon rendelkezhetek a daimyók: a hűbérurak és a samurai-k: a lovagok és a magasrangú katonák. Ha bünt követte el, akkor családjuk és környezeti kényszerítette őket a harakirire, amely ünnepélyes külsőségek között folyt le.

A daimyo vagy a samurai a harakiri órájában finom selyemingbe öltözött. Bement a ház legelőkelőbb szobájába, ahol összegyűltek az előkelő urak, akiknek jelenlétében kellett végrehajtani a harakirit. A halálakészülő selyempapírra göngyölt hegyes kést tartott a kezében és ezzel felmetszette a hasát. A samurai-k és daimyo-k perecekig nézték az öngyilkos vonaglását és figyelték, amint elszánt erővel egyre mélyebbre dőfi magába a kést és egyre nagyobb sebet ejt a hasán.

Az előkelő urak között egy mindig vállalta a hóhér szerepét, aki azután vagy törrel a baloldali nyakába szurt, vagy pedig széles karddal levágta a fejét.

Ezt a hagyományt elevenítette fel Kusakari sorhajóhadnagy, a japán tengerészeti vezérkar tisztje. A harakiri óta Tokióban mozgalom indult meg a rituális harakiri visszaállítására. Tümegek vonulnak fel az utcán, hatalmas táblákkal, amelyeken felírás követeli a

harakiri törvényes visszaállítását. Követelik, hogy a tengerészeti vezérkar magasrangú tisztjei ugyancsak vonják le a londoni konferencia következményeit s kövessenek el harakirit. A legiti miniszter ellen agítálnak. Azt akarják, hogy Takarabe miniszter kövesse a halálba Kusakari hadnagyot és amint azt az ösök tették, a ritusnak megfelelően, a tengerészeti vezérkar kiváltságainak jelenlétében metsze fel a hasát.

A japán törvények ma már szigorúan tiltják a rituális harakirit s érthető, szenvedélyesebbek Takarabe tengerésze-hogy Takarabe tengerészeti miniszter nem hajlandó teljesíteni a fanatikus tüntetők követelését.

Ezek azonban áldozást akarnak s nem nyugosznak mindaddig, amíg Kusakari példájára a tengerészeti vezérkar egy magasrangú tisztje harakirit nem követ el. Olyan fenyegető a magatartásuk, hogy Takarabe tengerészeti miniszter lakását állandóan rendőrök őrzik s a miniszter egy lépést sem tesz anélkül, hogy három-négy rendőr ne kísérene. Tokió rendőrpáncsnoka garanciát vállalt arra, hogy megvédi a tengerészeti minisztert a fanatikusok dühétől, mert attól tartanak, hogyha a miniszter nem követ el harakirit, akkor összeesküvők elfogják és erőszakkal kényszerítik a harakirire.

Junius 10.-ig hosszabbították meg a parlamenti ülészakot

Bucuresti-Bukarest, május 28. A kamara mai ülésén napirend előtt néhány jelentéktelenebb felszólalás hangzott el, majd áttértek a napirendre, amelynek egyetlen pontja a szeszitörvény vitájának folytatása volt. Az első felszólaló Jonescu Botosan képviselő volt, aki a mezőgazdasági szeszgyárak fokozottabb védelmét követelte. A felszólaló képviselő arra hivatkozott, hogy a jelenlegi általános munkanélküliség és nyomor közepette valóságos szerencsétlenséget

jelent, ha a mezőgazdasági szeszgyárakat leépítik. A mezőgazdasági szeszgyárak ugyanis nemesek ipari munkásokat, de igen sok földművest is foglalkoztatnak és ha ezek munkanélküliségre jutnak, úgy a nyomor még csak jobban fog fokozódni.

A kamara ülésén egyébként Maniu miniszterelnök, a szenátus ülésén pedig Voia belügyminiszter felolvasták azt a régenstanási dekrétumot, amely az ülészakot junius hó 10-ig tolta ki.

Rangoonban ismét véres üsszeütközés volt a hinduk és a karhatalom között

A rendfenntartási szolgálat teljesen katonai vezetés alá került

London, május 28. Bombayi jelentés szerint Rangoonba újabb katonai csapatok érkeztek. A hangulat még izgatott ugyan, de összeütközésekre nem került sor. Az üzletek ma nem nyitottak és az üzemekben sem folyik munka. Az utcákon alig lehet bennszülött polgári lakost látni. A középületeket katonai osztagok szállították meg és az utcákon is eirkáló őrzőjáratok tartják fenn a rendet.

London, május 28. A Press Association Bombayba érkezett táviratok alapján közli, hogy Rangoonban újabb véres összeütközések voltak, amelyeknek tíz halottja és száztizenhét kórházba szállított sebesültje van. A rendfenntartási szolgálat kizárólag katonai irányi-

tás alá került és a rendőri karhatalom felett is a katonai parancsnok kapott rendelkezési jogot.

Tegnap a Benarésztől északnyugatra eső Lucknowban is zavargások törték ki. Hinduk tüntető menete összeütközött a rendfenntartó karhatalommal és a fenyegetett helyzetbe került rendőrök kénytelenek voltak a tömegre fegyvertűzet bocsájtani. Négy hindu azonnal meghalt, harmincan megsebesültek. A tömeg még ekkor sem oszlott szét és a karhatalom parancsnoka csak attakkal tudta megtisztítani az utcákat. A közel-haruban újabb súlyos sebesülések történtek. Tizennygy rendőrt is kórházba kellett szállítani.

Vacarescu Helén asszony nyilatkozik Páneurópa várható művészetéről

Páris, május 28. Vacarescu Helén asszony, aki a Népszövetségé né tíz év óta, mint Románia megbízottja működik, a francia társadalmi életnek is kima-

gasló alakja. Nehány héttel ezelőtt felolvasást tartott a dunai országok zenéjéről, amely nagy feltűnést keltett zenei és művészi körökben. Vacarescu assz-

szony lelkesen emlékezett meg a dunai országok zenei kulturájáról és kifejtette, hogy ez országok népdalainak közös vonása van, aminthogy a dunai népek sorában is találhatók közös momentumok. Egy újságíró meginterjúvolta Vacarescu asszonyt és megkérdezte tőle, mi indította őt ennek a témának a fel dolgozására?

— Irói működésem ezidőszent kissé háttérbe szorult, én most, hogy úgy mondjam, politikában dolgozom. A Népszövetség legutóbbi genfi ülészakában tisztázni akartam az ellentétnek látszó két fogalmat, a politika és a művészet fogalmát. Ma is ezen a problémán dolgozom és főleg az a kérdés izgat, hogy mi történik az egyes népek művészetével és irodalmával, ha majd az Egyesült Európai Államok kérdése megoldásra kerül. Az az álláspontom, hogy az egyes országok különossége és sajátossága kell, hogy kifejeződjék egy összefogó államszövetség esetében is. Nem hiszek a művészetek nemzetköziségében, ha át is vagyok hatva egy közös európai progressió szükségességének gondolatától. Az európai probléma elsősorban közigazgatási természetű. Ezen a téren az a feladat, hogy minél erősebb az egységesítés, annál inkább kell specializálnia a művészeteknek Európa különböző népei között. Véleményem szerint az európai uniónak nagy jelentősége és följénye éppen abban fog megnyilatkozni, hogy ezen a területen számos különböző kultúra fog kivirágozni, csupa olyan kultúra, amely rendkívül értékes színnel és értékes eszmiséggel fogja gyarapítani a művészetet.

Vacarescu asszony, mint ismeretes, a Népszövetségé né kulturális és szociológiai munkát végez s Genfben épp olyan népszerű, mint maga Briand. Költeményeit rendre fordítják Franciaországban és a közeli napokban ugyancsak francia nyelven meg fognak jelenni könyv alakjában Párisban Vacarescu asszony nagyszabású beszédei és előadásai.

A tartományi igazgatóság hatásköre pénzügyi és adóügyi kérdésekben

A közigazgatás decentralizálása és a tartományi igazgatóságok felállítása maga után vont a pénzügyi igazgatás decentralizálását is. A pénzügyigazgatóságok a napokban érkezett meg a pénzügyminisztériumnak az a rendelkezés, amely a decentralizálás folytán egész esomó adminisztratív jellegű pénzügyi kérdést utalt át a kolozsvári tartományi igazgatóság hatáskörébe. A 12 pontból álló miniszteri rendelkezés szerint jövőben az alábbi pénzügyi ügyek tartoznak a tartományi igazgatóság hatáskörébe:

Az egyes és követtett adókihágások 100.000 lejig. A denaturált szesz és benzin kiadásáról szóló engedélyek és a bélyegilletékekből folyó büntetések. A kormányzóság hatáskörébe vannak utalva az egyes adókihágások jóváhagyások jóváhagyása és ezek nyilvántartásának adminisztrációja, ha a kihágás nem haladja túl a százezer lejt. Százezer lejig bármely adókihágás végleges felebbezési fóruma a tartományi igazgatóság.

A denaturált szesz és égető szesz kiméréséhez szükséges engedélyeket a pénzügyminiszter jóváhagyásával jövőben szintén a tartományi igazgatóság hatáskörébe tartozik a petróleum termékek kimérésével kapcsolatos termékek jóváhagyása, valamint az ezekből folyó kihágási illetékek végleges megállapítása. Ez utóbbiakat azonban csak úgy, ha a bírság összege a százezer lejt nem haladja meg. A növénytermesztési engedélyek kiadása és az ezekkel kapcsolatos kihágások megállapítása 100.000 lejig szintén ide tartozik. A bélyegitörvény áthágásából származó kihágási illetékek megállapítása és a büntetések felfüggesztése hasonlóképpen a kormányzóság hatáskörébe tartozik.

Megjelent magyar nyelven is a legnagyobb sikert aratott háborus regény: Ernst Glaeser: A 902-esek (Jahrgang 902 A több, mint 300 oldalas könyv ára 95 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

A kiskereskedők szövetségének felhívása. Az elmúlt héten alakult meg Brassóban a kiskereskedők szövetsége. A szövetség most felhívást intézett az ország összes kiskereskedőjéhez és kiskereszmárcsaihoz, hogy szervezkejenek, mert az új szeszadótörvény végveszélyt jelent fenyegeti őket.

A hatva

Bucuresti-Bu Kelet tudósító ségi törvény r lás stádiumába igazságügymin a legfőbb törv szította a törvé javaslatot, am radikális vált kényszeregyes telein és módó ugyanis, hogy rális szellemű kedőknek egy és akkor is a k megindítását k gi helyzete er Ennek természet volt, hogy a még inkább let külföldi tégekl tárukak áthida kflönözö testi kérték a törvé sát, amely a ké sát szigorú fel volt igazságú nevezett ki a tanulmányozás szült munkájáv ja alapján a le nácis a törvény módosítását jav

Felem kvótót

II. szakasz. A desben ki kell valamint a fel amely nem leh vetelések 60 sz fizetés tizenny lehet kevesebb, nyiben a fizeté lék, ha a fizeté tenik. Ugyanc kat a ténylege ciákat és felté reskedő a hitelé szes esetekben bizonyítania, h kal meghaladjá Ez a szakasz eszközöndő leg kat. Mint ismer zések értelmeb kérő kereskedő felajánlhatott, három éves ter

Milye vissza kérést

A III. szakasz dosul: A törvén átvétele után a kényszeregyesé napját, amely ő sem terjedhet. A vénység megví visszautasítja, h

1. a kereske előző szakasz

2. ha a keres láró bukásért, egy előző kény kötelezettséget

3. ha nem tel előzőleg megá fizetési termin

4. ha a beidé lenik meg a tá támogatassa,

5. ha előzőle vánították és meg által elis

6. ha megállá tiráinak egy r bukótnak nyil

A VI-ik szaka nyiben a törvény géi kérést vissza tedőt hivatalból vánítja.

A hitel megáll

A VII-ik szaka mennyiben a tö járól a kénysz

oz, úgy a hitelé enetőséget, hogy kényszeregyesé

ításában. Az ide és a következők

Megérkeztek

az amerikai

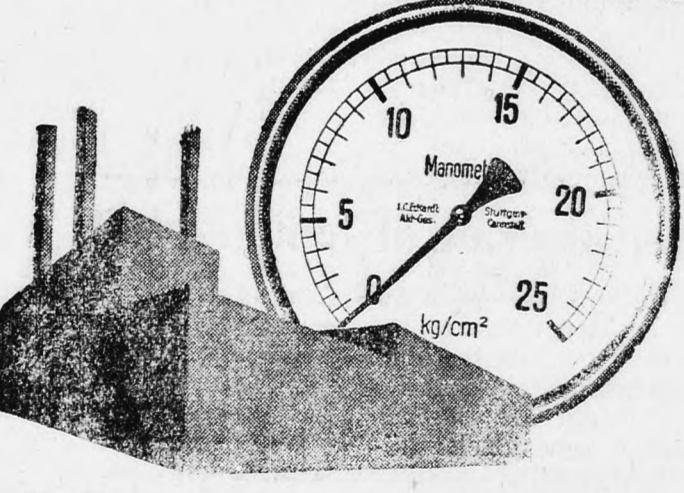
Jantzen

fürdőruhák

és **fürdőcipők**

EMIL SCHUSTER CLUJ

MANOMETER

J. ECKARDT & Co.
STUTT GART
CANNSTATT

AVIGDOR HAMEIRY ma este 9 órakor tartja előadását a Zsidó Kulturházban **TARGU-MURESEN**

Parlament előtt a kényszeregyezési törvény módosítása

A kényszeregyezés minimális kvótája hatvan, nyolcvan illetőleg száz százalék lesz,

aszerint, hogy a fizetés 18 hónapon, két éven, vagy három éven belül történik

Bucaresti-Bukarest, május 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kényszeregyezési törvény módosítása a megvalósulás stádiumába lépett. Voicu Nitescu igazságügyminiszter utasítása alapján a legfőbb törvényhozási tanács elkészítette a törvény módosításáról szóló javaslatot, amely ebben a formájában radikális változtatásokat eszközöl a kényszeregyezési eljárás eddigi feltételein és módozatain. Bebizonyosodott ugyanis, hogy az eredeti törvény liberális szellemű rendelkezéseivel a kereskedőknek egy jelentős része visszaélt és akkor is a kényszeregyezési eljárás megindítását kérte, ha a vállalat anyagi helyzete erre nem kényszerítette. Ennek természetes következménye az volt, hogy a romániai hitelviszonyok még inkább leromlottak és különösen a külföldi tégekkel való kapcsolatok elé tárultak athidalhatatlan nehézségek. A különböző testületek már hónapok óta kérték a törvény olyértelmű módosítását, amely a kényszeregyezés megadását szigorú feltételekhez kösse. Iunian volt igazságügyminiszter bizottságot nevezett ki a törvény módosításának tanulmányozására. Ez a bizottság elkészült munkájával, amelynek konklúziója alapján a legfőbb törvényhozási tanács a törvény következő szakaszainak módosítását javasolja:

Felemlik a kényszeregyezési kvótát

II. szakasz. A kényszeregyezési kérdésben ki kell mutatni a kérés okait, valamint a felajánlott fizetési kvótát, amely nem lehet kevesebb, mint a követelések 60 százaléka, amennyiben a fizetés tízennyele hónapon belül; nem lehet kevesebb, mint 80 százalék, amennyiben a fizetés két éven és 100 százalék, ha a fizetés három éven belül történik. Ugyancsak fel kell tüntetni azokat a tényleges vagy személyi garanciákat és feltételeket, amelyeket a kereskedő a hitelezőknek felajánl. Az összes esetekben a kereskedőnek be kell bizonyítania, hogy aktívai tíz százalékkal meghaladják a felajánlott kvótát. Ez a szakasz tartalmazza a törvényben eszközözendő leglényegesebb módosításokat. Mint ismeretes, az eddigi rendelkezések értelmében a kényszeregyezést kérő kereskedő 50 százalékos kvótát is felajánlhatott, és annak kifizetésére három éves terminust is kérhetett.

Milyen esetekben utasíthatják vissza a kényszeregyezési kérést

A III. szakasz a következőképpen módosul: A törvényes elnök a kérvény átvétele után azonnal megállapítja a kényszeregyezési ügy kivizsgálásának napját, amely öt napon túl semmiesetre sem terjedhet. A kitűzött napon a törvényes elnök megvizsgálja a kérdést és azt visszautasítja, ha:

1. a kereskedő nem tett eleget az előző szakaszban felállított feltételeknek,
2. ha a kereskedő el volt ítélve csatlódásért, vagy nem tett eleget egy előző kényszeregyezésben vállalt kötelezettségeinek,
3. ha nem tett el legalább öt év egy előzőleg megadott kényszeregyezés fizetési terminusának lejártá óta,
4. ha a beidézett kereskedő nem jelenik meg a tárgyaláson, hogy kérését támogatssa,
5. ha előzőleg megbukottnak nyilvánították és nem fizette ki a csődömmel megállapított összes hitelezőket,
6. ha megállapítást nyert, hogy aktíváinak egy részét eltüntette, nehogy bukottak nyilvánítsák.

A VI. szakasz értelmében, amennyiben a törvényes elnök a kényszeregyezési kérést visszautasítja, úgy a kereskedőt hivatalból csődbejuttottnak nyilvánítja.

A hitelezők jogai a feltételek megállapításánál

A VII. szakasz oda módosul, hogy amennyiben a törvényes elnök a kényszeregyezés megadását megtagadja, úgy a hitelezőknek is megadja a lehetőséget, hogy részt vegyenek a kényszeregyezési feltételek megállapításában. Az idevonatkozó rendelkezés a következőképpen hangzik:

A törvényes elnök ideiglenesen egy-három tagból álló hitelezői bizottságot nevez ki, akik közül egynek legalább a kérvényező kereskedő szakmájából kell lennie és akik semmilyen rokonsági kapcsolatban a kérvényező kereskedővel nem lehetnek. Ezen bizottság feladata az, hogy ellenőrizze a kereskedő vagyonának kezelését, verifikálja az aktívákat és a passzívákat, valamint, hogy ellenőrizze a kereskedő magaviseletét, hogy erről a hitelezők gyűlésén referáljon.

A XI. szakasz felhatalmazza a kényszeregyezési kérést ellenőrző hitelezői-bizottságot, hogy a kérvényező kereskedő státusának ellenőrzése alkalmából az érdekeltektől felvilágosításokat kérjen.

A XII. szakasz a következőképpen

módosul: A kényszeregyezési eljárás alatt álló kérvényező kereskedő adminisztrálja javait, de a kényszeregyezés elvi elfogadásának pillanatától kezdve a hitelezői-bizottság és a delegált bíró ellenőrzése alatt áll. A hitelezői bizottság szükség esetén delegálhat egy, vagy több képviselőt, akik állandóan a kereskedő vállalatánál tartózkodhatnak. A hitelezői-bizottságnak vétő joga van a kérvényező kereskedő működésével szemben.

A XIX. paragrafus rendelkezése szerint, a kényszeregyezés megadása előtt azon hitelezők szavazata dönt, akik a kereskedővel szembeni jelzálog, vagy zálog által nem biztosított követelések háromnegyedét képviselik.

A XXI. szakasz módosított szövege alapján, a kényszeregyezés megszava-

zása után megszűnik a delegált ideiglenes-bizottság és a kiküldött bíró ellenőrzési joga, amely a hitelezők gyűlése által kijelölt végleges bizottságra megy át. Ez a bizottság fogja ellenőrizni a kényszeregyezés egész tartama alatt a kereskedők magatartását, a részletek fizetését, stb. Joga van a kereskedő részleteit ellenőrizni.

Kamat jár a kényszeregyezés által redukált követelésekért

A kényszeregyezés által redukált követelésekért a hitelezők a kényszeregyezés idejére kamatot állapíthatnak meg, amely nem lehet kisebb, mint a Banca Nationala visszleszámitolási kamatlába. Minden más intézkedés semmisnek tekintendő. Az L. szakasz a következőképpen módosul:

Azon hitelezők, akiknek követeléseit a kényszeregyezés következtében redukálták, keresetet indíthatnak a differenciáért és annak megfelelő kamataiért a kényszeregyezés által megállapított fizetési terminus lejártá után. Ennek a keresetnek azonban csak abban az esetben lehet helyt adni, ha a kérvényező bebizonyítja, hogy a kereskedő aktívái 20 százalékkal meghaladják a passzívákat. A módosító javaslat ezenkívül megszigorítja a kényszeregyezés be nem tartásából folyó büntető rendelkezéseket.

Maniu miniszterelnök nyilatkozott a zsidókérdésről egy külföldi sajtóügynökségnek

és kijelentette, hogy a nemzeti-parasztpárt kötelességének érzi a romániai zsidók nyugalmanak, szabadságának és gazdasági fejlődésének biztosítását

Bucaresti-Bukarest, május 28. Maniu miniszterelnök nyilatkozott a „Sudest” távirati ügynökségnek az antiszemita excessusokra vonatkozólag. A miniszterelnök kijelenti, hogy a romániai zsidó lakosságnak megvannak összes polgári és politikai jogai és semmi sem akadályozza vallási, szellemi és gazdasági fejlődésüket. A legutóbbi mani-

fesztációk sporadikus jelenségek, amelyeket úgy a közvélemény, mint a kormány elítél. A kormány elfojtotta az antiszemizmust, megbüntette a bűnösöket és bezárta a diákkotthonokat és étkezdéket is. Jasiban nem volt soha sem pogrom és másutt sem az országban. Az antiszemita a legutóbbi választásokon jelentéktelen szavazatokat

kaptak és csak egy képviselőjük van, ezzel szemben a zsidóknak számos reprezentánsuk a parlamentben, a megyei és városi tanácsokban. A miniszterelnök hangsúlyozza, hogy a nemzeti parasztpárt kötelességének érzi a romániai zsidók nyugalmanak, szabadságának és gazdasági fejlődésének biztosítását.

A szovjet végrehajtó-bizottságának ülésén Rykov revolvérrel rálőtt Stalinra?

Rykovot a Kaukázusban internálták?

Páris, május 28. A Journal des Débats fentartással közli azt a Rigán át állítólag moszkvai beavatott forrásból származó hírt, mely szerint a szovjet politikai végrehajtó bizottságának ülésén incidens történt Rykov és Sztalin között. Rykov javaslatot terjesztett elő az ülésen, amelyben a parasztság helyzetének megjavítását sürgette. Sztalin ellene volt a javaslat napirendre tűz-

sének s hevesen érvelt Rykov-val szemben. Rykov erre, aki közismert alkoholista s az ülésen is félig alkoholmámorban vett részt, revolvért rántott és politikai ellenfele felé lött. A GPU-nak az ülésen jelen volt emberét azonnal Rykovra vetették magukat és sikerült gyorsan lefegyverezniük. A bizottsági tagok mindannyian

Rykov bebörtönözése mellett foglaltak állást s csak Kalinin közbenjárásának köszönhető, hogy a Kaukázusba internálás mellett döntöttek, ahol Rykovot elmeorvosintézetbe helyezik el, hogy azt állíthassák a külföldön, hogy az ön- és közveszélyes örült elmezavarában veszélyeztette Sztalin testi épségét. A hírt fentartással kell fogadni.

SZÁZEZER

HÖLGY

győződött meg arról, hogy az

„IVETTE”

mosóselyem a legolcsóbb, a legszebb, legtökéletesebb anyag!

Csak „IVETTE” Travis szegélynyomással valódi

ESEN

HIREK

Ma Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Uj Kelet cikkeinek utányomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső Hősök napja miatt szombaton a rendes időben jelenik meg.

Avigdor Hameiry, a világhírű palesztinai költő ma délután öt órakor Marosvásárhelyre érkezik, délután hat órakor fogadják a marosvásárhelyi sajtó képviselőit, majd este kilenc órakor előadást tart a Zsidó Kulturház dísztermében. A nagy héber költő előadása iránt városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. Ez az érdeklődés nemcsak a zsidóság tömegeit hatja át, hanem Marosvásárhelyi ösztársadalmát és különösen a magyar irodalmi körök részéről nyilatkozik meg páratlan érdeklődés Avigdor Hameiry iránt, aki tudvalevőleg a magyar irodalom remekműveit fordította héberre és akik éveken keresztül bensőséges barátság fűzött Ady Endréhez. Avigdor Hameiry marosvásárhelyi látogatása előreláthatólag kimagasló eseménye lesz a város kulturéletének.

Virág Lajos koncertje. Virág Lajos, a Volksoper volt tagja, hangversenyét közbejött akadályok miatt június 5-én, csütörtökön este 9 órakor fogja megtartani a katolikus gimnázium Farkas-utca 2. szám alatti dísztermében. A népszerű énekes ebből az alkalmából Eminescu, Schubert, Kacsó-Pongrac, Schumann, Brediceanu és Verdi-áriákat és dalokat fog énekelni. A koncert iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Bikszád gyógyfürdő! Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó kúra, inhalatorium. Hidrogén- és szulfidforrás. Szénsavas fürdők. Állandó fürdőorvos. Gyógy- és zenedíj nines. Napi pensio 240 lejűl. Rituális vendéglő. Vasut, posta, távirda helyben. A Bikszádi víz a legjobb égvényes konyhasós savanyuvíz. Borral, vagy gyümölcszörppel kellemes üdítő ital. Gyomorégést azonnal megszüntet, emésztést elősegít. Prospektust díjtalanul küld a fürdőigazgatóság: Baia-Bicsad, jud. Sätmar.

Iskolásgyermekek katasztrófája. Berlinből jelentik: A Saale melletti Halle egyik iskolájának udvarán egy ideiglenesen emelt deszkaépítmény, amelyen tíz gyermek ült, összeomlott. Hat gyermek súlyosan, a többi könnyebben sebesült meg.

Az osztrák nemzeti tanács az igazságügyi bizottság elé utalta a lefegyverzési javaslatot. Bécsből jelentik: A nemzeti tanács a kormány lefegyverzési javaslatát első olvasás nélkül az igazságügyi bizottság elé utalta.

Alfonz király a katalánok között. Madridból jelentik: Barcelonából jelentik, hogy a spanyol uralkodópár az utóbbi napokban több katalán helyiségre látogatott el s a lakosság mindenütt a hódot és lelkes rokonszenv jeleivel halmozta el a királyi párt.

Irakban két falut leptek el a sáskák. Londonból jelentik: A Daily Express bagdadi jelentése szerint Irak délnyugati részében két falut elleptek a sáskák. A két falu egész várható termése másfélóra alatt semmivé vált. A lakosság elkeseredése óriási.

Székelési zavarok, bélgörcs, puffadás, gyomorszájzárás, izgalmi állapotok, szividegesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József“ keserűviz a gyors és bálosatona tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebülést okoz. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Már csak két napig tart a Zsidó Kórház sorsjegyhuzása

Ma, csütörtökön, tekintettel a hivatalos ünnepre, nem lesz huzása a Zsidó Kórház sorsjegyeinek. A huzás már csak két napon át tart: pénteken és vasárnap. De ez a két nap a legszencziosabb lesz, mert a két legnagyobb nyeresemény kerül sorsolásra. Pénteken a 200.000 lejes, vasárnap az egy millió lejes nyeresemény húzzák ki.

Erthető tehát az a véksóig fokozott érdeklődés, ami a huzások két utolsó napján a sorsjegyek iránt megnyilvánul.

Sorsjegyek Kolozsváron az utcai árusoknál és a Központi Sorsjegyhuzánál kaphatók: (Piata Unirii 20.) A mai huzás nyeresemény-jegyzékét itt adjuk:

100 lejt nyertek:

86.863,	33.188,	35.495,	21.068,	107.229,
99.029,	36.199,	19.162,	14.192,	128.494,
132.179,	77.746,	86.902,	123.527,	63.436,
58.716,	110.430,	30.566,	114.368,	48.367,
84.262,	61.317,	43.285,	132.793,	87.892,
72.719,	49.680,	82.438,	18.403,	56.471,
90.560,	117.933,	111.600,	128.205,	144.430,
114.882,	137.184,	16.185,	56.900,	86.159,
93.777,	123.882,	21.258,	84.335,	148.976,
98.168,	17.161,	56.470,	108.751,	48.167,
49.034,	116.319,	137.405,	60.151,	92.877,
114.922,	121.221,	104.637,	81.009,	48.816,
110.578,	57.746,	31.913,	132.051,	115.813,
77.277,	54.252,	136.399,	49.538,	138.944,
37.021,	24.777,	130.905,	56.092,	100.845,
53.929,	91.080,	107.628,	99.465,	75.644,

200 lejt nyertek:

117.824,	39.223,	136.256,	48.294,	134.045,
45.071,	69.438,	27.197,	52.741,	66.860,
32.771,	34.928,	9353,	85.265,	71.033,
28.974,	107.229,	60.253,	74.217,	123.173.

36.067,	130.506,	147.199,	122.782,	63.132,
56.701,	77.604,	118.142,	75.705,	106.566,
37.631,	5154,	63.890,	78.566,	83.471,
112.364,	53.732,	4028,	67.234,	32.943,
38.137,	14.699,	120.808,	100.973,	116.937,
110.020,	81.306,	59.068,	77.790,	79.961,
107.626,	62.204,	81.674,	34.677,	78.431,
91.414,	15.144,	94.577,	50.462,	63.453,
41.430,	143.786,	76.860,	125.388,	4112,
101.453,	100.149,	91.465,	42.374,	121.218,
65.528,	71.653,	67.764,	10.094,	146.762,
106.768,	43.147,	76.353,	106.182,	55.843,
18.447,	134.000,	67.200,	123.948,	67.210,
85.463,	25.910,	27.858,	29.478,	65.262,
42.327,	26.983,	36.118,	43.379,	140.709,
89.576,	64.961,	129.666,	356,	66.301,
85.972,	3396,	54.171,	36.075,	64.813,
79.259,	51.212,	50.819,	61.805,	54.379,
123.983,	15.032,	68.320,	148.812,	35.942,
89.351,	65.284,	54.473,	139.298,	98.492,

2000 lejt nyertek:

131.313,	66.012,	138.352,	51.094,	32.616,
140.017,	15.762,	133.219,	26.854,	132.356.

10.000 lejt nyertek:

80.947,	144.547,	138.830,	55.568,	64.739.
---------	----------	----------	---------	---------

25.000 lejt nyert:

142.429.

A Young-kötvények kibocsátását vitatták meg Párisban. Párisból jelentik: A jegybankok vezetői ma délelőtt konferenciára ültek össze, amelyen a Young-kötvények kibocsátási ügyét vitatták meg.

Szellemileg és testileg kimerültek a leggyorsabban úgy szerzik vissza frissességüket, ha a reggeli- és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál Ovomaltine-t tesznek.

Budapestre készül az osztrák nemzeti tanács ötven tagja. Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti tanács ötven képviselője a közeljövőben Buresch alsóausztriai tartományfőnök vezetése alatt Budapestre készül.

A szovjetnek kémkedett egy londoni posta alkalmazott. Londonból jelentik: A telefonközpont szolgálatából kibocsátott és letartóztatásban lévő kommunista hivatalnok kihallgatása most folyik a rendőrségen. A hatóságoknak meggyőződésük, hogy a volt postai alkalmazott, aki a külügyi hivatal internurbán-központjában volt a német vonalnál alkalmazva, kémkedett a szovjetnek.

Meleg időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint mérsékelt meleg időjárás várható egyes helyeken zivatarhajlammal. A hőmérséklet Budapestben ma délben 23° Celsius.

Felrobban egy gabonaszállító gőzös kazánja. Newyorkból jelentik: Erie kikötői negyedében egy gabonaszállító gőzös kazánja felrobban. Az exploziónak tizenhét sebesültje van. A kikötői negyedben két raktárház a robbanás következtében súlyosan megrongálódott.

Lesodort a pályáról egy expresszvonatot a forgószél. Londonból jelentik: Delhiből jelentik, hogy a pendzsábi Saharampur-Karnal állomás közelében a forgószél egy teljes sebességgel haladó expresszvonatot lesodort a pályáról. Két utas meghalt, öt életveszélyesen, 56 súlyosan megsebesült.

Egy ausztrálai juhtenyésztőre száll egy dugszagd birminghami gyáros vagyona. Londonból jelentik: William Jenney birminghami dugszagd gyáros, aki óriási értékű telkek és üzemek hátrahagyásával végrendelet nélkül halt el, valószínű örököse egy Hackett nevű, az ausztrálai Melbourneban élő juhtenyésztő földbirtokos, akit értesítettek az örökségről s most készül rokonságát az örökösökhez beigazolni.

A Haggibbor vezetősége felkéri a futballszakszövetség tagjait, hogy ma este 8 órakor a City-kavéház kistermében tartandó fontos megbeszélésen megjelenni sziveskedjenek.

Az írók és zeneszerzők világszövetségének kongresszusa Budapestben. Budapestről jelentik: Az írók és zeneszerzők világszövetségének kongresszusa az Akadémián ma nyílt meg. A kongresszuson tárgyalni fogják a hangosfilm, gramofon és rádió szerzői kérdéseit is.

A rettegő Brit Trumpeldor Grün Hánika és Mátvás Herci vezetése mellett jól sikerült kulturestélyt rendezett. A műsort a Trumpeldor-tagok ének-kara vezette be, utána Mátvás Zsuzsi hatásos román szavazata, Löwinger Eszti és Adler Edike bájosan lejtett babatánca, majd Mátvás Herci magán-száma és a „Száné Zmémim“ című keleti tánc következett. Utóbbi Kohl Bözsike, Izsák Mária, Stein Mariska és Rifkus, Mendelsohn Chaim, Hirse Alizka táncolták. Különösen hangulatosá tette a szép táncot Mendelsohn Mindike. Dícséretet érdemelnek Grün Iduka, Farkas Rifkus táncai. Grün Erzsike igazi érzéssel szavazta el Giszkalay János Messias Heroldját. Mátvás Herci, Grün Galdi, Schneider Friduska, Klein Peri, Eger Andor és Samuel Samu nagy tetszés mellett előadták „Herz párisi éjszaká“ját. A műsort Feuerstein Kalmán magasszárnyalású beszéde fejezte be. A bevételeket jótékony célra fordították.

Harminchat kommunisták tettek át a francia határon. Párisból jelentik: A belügyminisztérium utasítására a Pere Lachaise temetőben letartóztatott külföldi kommunisták közül harminchatot már áttettek a svájci határon. Hír szerint Svájc Ausztriába utasítja ki a kommunistákat.

Borzalmas katasztrófa egy finn kikötőben. Helsingből jelentik: Tegnap délelőtt Sortavala kikötőjében a Ladot partján borzalmas katasztrófa történt. Wigelius bankigazgató motoros luxushajója felrobban és porrá égett. A bankár feleségével és négy gyermekével a robbanás pillanatában már a hajón tartózkodott. Felesége és legidősebb leánya a fedélzet alatt lévő kabinjukban voltak és mindketten megégették. Wigelius három gyermekével az explozió után a vízbe ugrott és sikerült is partot érniük, de valamennyien súlyos égési sebeket szenvedtek.

Gredinár Aurél sajtópere a kolozsvári tábla előtt. Ismeretes, hogy Gredinár Aurél, a kolozsvári „Munkás Újság“ munkatársa ellen Andrea térvényszéki elnök sajtópert indított, mert a hírlapíró több közleményben különböző vádakot emelt ellene. A törvényszék Gredinár Aurélt cikkei miatt nyolc napi fogházra és 5000 lej pénzbüntetésre ítélte. Gredinár Aurél az ítélet ellen felebbezést jelentett be a táblához, melynek tanácsa ma tárgyalta a felebbezési ügyet. A vádat a mai tárgyaláson Ilea főügyész képviselte, aki azt hangoztatta, hogy Romániában van a legszélesebbkörű sajtószabadság, de ezt a szabadságot nem szabad arra használni fel, hogy magasállású köztisztviselőket állítsanak pellengére. A védelmet Lucian dr. látta el, aki a főügyész érvelésével szemben a vádlott jóhiszeműségét és ujságírói kötelességét teljesítését hangoztatta. A tábla tanácsa jóváhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, mely ellen Gredinár Aurél a semmitörvényhez fordult jogorvoslásért.

Ujra összeült a lengyel-sziléziai tartománygyűlés. Bécsből jelentik: Varsói jelentés szerint Kattowitzban ma összeült az elmúlt év februárjában feloszlott és e hónap 11-én újraszervezett tartománygyűlés. 48 tartománygyűlési tag közül 16 német kisebbséghez tartozik, köztük egy német szocialdemokrata is van.

Kérem! Herz Bernát, szegénysorsú és világtalan ember Széchenyitér 29. szám alatti lakásába tegnap ismeretlen tettesek hatoltak be, akik három férfiöltönyt, három női ruhát és két női kabátot loptak el a szegény embertől. Ha valakinek bármilyen tudomása van az ellopott holmik közül, kérjük, értesítse erről a károsult embert.

Színházi ankétát tartanak az erdélyi magyar írók és kisebbségi újságírók Kolozsváron. A bukaresti színházi ankétával kapcsolatban, mely véleményadásra szólította fel az erdélyi magyar irodalmi társaságokat és a kisebbségi újságírószervezeteket, egy az irodalmi társaságok, mint az újságírószervezetek elhatározták, hogy június 1-én közös tanácskozásokon beszéljék meg azokat a szempontokat, melyek alapján közös memorandumban felelnek Rebreanu színészeti vezérigazgató kérdésére. Az értekezletre a meghívókat az Erdélyi Irodalmi Társaság és a Helikon az újságírószervezettel közösen küldi ki. A gyűlés színhelyét és pontos idejét a meghívók fogják közölni, de közzéteszik idjében a lapok is.

Reuma gyötri az angol királyt. Londonból jelentik: A királyt reumatizmusa gyötri. Jobb csipőcsontja azóta érzékeny, amikor a francia hadszíntéren lováról leesett. Az orvosok közlése szerint aggodalomra nincsen ok.

Veszedelemes méreteket ölt Egyiptomban a pestisjárvány. Párisból jelentik: Londonon keresztül érkező jelentés szerint Egyiptom déli részeiben mind veszedelemesebb méreteket ölt a pestisjárvány. Seirach faluban eddig közel ötvenen betegedtek meg pestisben. Karavánok és nilusi hajókok széthurokolták a járványt, úgy hogy most már több községben dühög a szörnyű betegség.

A gabonárák emelkedtek. Bécsből jelentik: Bécsben és Budapestben a szilárdnak jelzett gabonárák alapján a határidőüzletben több kötés történt. A buza helyenkint 40 ponttal emelkedett.

Egyre több francia katonai alakulat hagyja el a megszállott harmadik rajnai zónát.

Berlin, május 28. A 41. számú francia tüzezred három útege tegnap Trierben kivonult a Mosel-parti kaszárnyából és a pályaudvaron bevagonirozott Franciaország felé. Az ezred visszamaradt legénységét katonavonaton ma indítják utba Trierből.

Berlin, május 28. A Bajor-Pfalz keleti részében fekvő Ludwigshafenben a franciák ma délután öt órakor bevonták az őrségeket a Rajna-partról és az esti órákban a csapatok elhagyták a várost. Ludwigshafenben június 30-ig mintegy 200 főnyi csendőrség maradt.

Gold

Goldman századik az anekdoták egyikének ezeket az, amit nagy komberlini ládiasság el a Gold sokat.

Az évnek részét nagypapa. Itt teljesen zavart, az unokái is zongorárákat órák a gmunde felhői voltak. annyit bosszát oktatott, hogy sajnáltuk. De s állapotban ne anyáknak az nagypapa laká.

Nagypapa két szobában engedett nagynagytakarítás szerinte, hogy mindent a regmat és bosszúság. Megkísérelték:

Az első szegényen kicsi minden reggel tisztelegőn készbe jött és naggedte, hogy dacára, hogy mindennap ki soha nem bosszódott kabátja. kal és hiába minden esztem nagypapa szigora régi jószág élvezettel fog a zongorához.

Nagypapa som látványos ges értékes ellenkezőleg. dezése olyan volt, hogy meg tudott alkotó egyetelen „kirfer-zongora vőszere bottle fekete, szélesk alatt állottak kedés. A kökottaszekrényként egy cukrek tanyasztaszuette diváníróasztal egy dolgozószobát lehetetlen tábeletem a szmet, vajjon a kották írás.

Anyank és azt monddesz. Nagya távozott Gm akarta hasznatorokat a képeket leem két takarító nagy munkatizsletremé mely már nagypapa sziban volt, hőtőszőrös ráit mésztesesen o a leckínket apa azonban volna meg e lem együtt sült örömben és csalávelem ez az

Két na mondhatta a nagypapa ne járt. Eltűnt sok lim-lon amelyek ez és a fal re Hányszor ó a hangyák meg elméláz hangyák fe

Pünkösdi speciális áron Judovics & Co. áruház
árulja selyem és textil különlegességet
Cluj, C. Reg. Ferdinand 9.
Telefon 8-58.

Intimitások Goldmark Károly életéből

Goldmark Károly születésének századik évfordulója alkalmával az anekdoták és visszaemlékezések egész legiója született meg. Ezek között azonban legkedvesebb az, amit Franzi Hegenbarth, a nagy komponista unokája közöl a berlini lapokban. Az unoka a családasság közvetlenségével mondja el a Goldmarkról szóló intimitásokat.

— Az évek körülbelül háromnegyed részét nagypapa Gmundenben töltötte. Itt teljesen zavartalanul dolgozhatott és mi, az unokái is eljöhettünk hozzá, hogy mi, az unokái is eljöhettünk hozzá, hogy zongorárákat vegyünk tőle. Ezek az órák a gmundeni szünidei ének viharfelhői voltak. Ez a jóságos öreg ur annyit bosszankodott velünk, amikor oktatott, hogy sokszor magunk is megcsajultunk. De soha olyan haragos lelkiállapotban nem láttuk, mint amikor anyáknak az az ötlete támadt, hogy nagypapa lakását rendbe fogja hozni.

A gmundeni hajlék

— Nagypapa ugyanis Gmundenben két szobában lakott, amelyben sohasem engedett nagytakarítást csinálni. A nagytakarítás ugyanis azt jelentette szerinte, hogy nem talál meg majd mindent a régi helyén, ami sok izgalmat és bosszúságot okozott neki.

— Megkísérlem leírni nagypapa hajlékát:

— Az első szobában volt az ágya, egy egészen kicsiny, rozoga asztala, ahol minden reggel öltözködés közben spiritus-éggel készítették a kávéját. Ha Bécsbe jött és nálunk lakott, ott sem engedte, hogy más készítse el a kávé, dacára, hogy keze alatt a tej majdnem mindennap kifutott. Ilyesmik azonban soha nem bosszantotta. Volt egy szürke loden-kabátja. Ez tele volt kávéfoltokkal és hiába ajándékozott neki anyánk minden esztendőben egy új házikabátot, nagypapa szigorúan ragaszkodott ehhez a régi jöszaghoz. Reggelijét különös élvezettel fogyasztotta el, azután leült a zongorához és odaadással dolgozott.

A szoba kincse

— Nagypapa második szobája valóságos látványosság volt, de semmiestre sem értékes berendezése miatt. Eppen ellenkezőleg. Ennek a szobának a berendezése olyan primitív, szinte szegényes volt, hogy még ma is rejtély előttem, hogy tudott nagypapa ilyen környezetben alkotni munkát végezni. A szobának egyetlen „kincse” egy öreg Bösendorfer-zongora volt, amelynek fedele egy öszeres bolthoz hasonlított. Nagypapa fekete, széleskarimájú kalapjai a zongora alatt állottak, mellette egy ócska-kereskedés. A közelben egy poros, magas kottaszekrény állott, rajta különös díszkék egy cukorskatulya, amelyben egerrek tanyáztak. Két ruhásszekrény, egy szuette divány, egy kerek asztal és egy íróasztal egészítette ki a gmundeni dolgozószobát. A dolgozószoba tele volt lehetetlen tárgyakkal és valahányszor beléptem a szobába, azon törtem a fejem, vajjon nagypapa hol talál itt helyet a kották írására.

Nagytakarítás

— Anyánk egy napon átjött a lakásba és azt mondta: „No, most itt rend lesz”. Nagypapa ugyanis két napra eltávozott Gmundenből és ezt anyám fel akarta használni a rendesítésre. A butorokat a szoba közepére toltuk, a képeket leemeltük, nagy tisztogatás volt, két takarítónő is serényen dolgozott a nagy munkán. Alaposan kitisztítottuk a tisztetreméltó, hatalmas zongorát, a mely már valósággal hozzánőtt a nagypapa szívéhez, holott olyan állapotban volt, hogy egyes billentyűk csak ötszörös ráütés után adtak hangot. Természetesen olyan hamis hangot, mintha a leckéinket kalimpáltuk volna. Nagypapa azonban egy viláért nem vált volna meg ettől az ósdi hangszertől. Velem együtt — szokta mondani — részeseül örömben és fájdalomban, dicsőségben és csalatkozásokban. Csak mardjon velem ez az instrumentum.

A hangyák

— Két nap múlva emelkedett szívvel mondhatta anyánk: Lássatok csak, hogy nagypapa nem fogja megismerni szobáját. Eltűnt a por, eltűnt az ósdi, az ő sok lim-lomjával. Sőt a hangyák is, amelyek ezrével nyüzsgöttek a padlón és a fal repedéseiben, ki voltak irtva. Hányszor örjögött nagypapa valósággal a hangyák miatt! Megtörtént, hogy egy-egy elmélázó andante írása közepette a hangyák felmászta a lábára. Ilyenkor

nimródí ösztönök keltek életre benne, lecsapta a kottákat és hangyavadászatra indult. Gyorsan vizet forrált és leöntötte a hangyabolyt. Persze másnap a hangyák megint csak jelentkeztek. Most azonban anyám a takarítónőkkel egyetemben végleg elintézte őket. Amikor nagypapa hazajött, Loldogan újságotla anyánk, hogy nem fogja megismerni szobáját. Azt hittük, nagypapa el lesz ragadtatva, ehelyett azonban arca elborult és amikor hazajött, kitért a vihar.

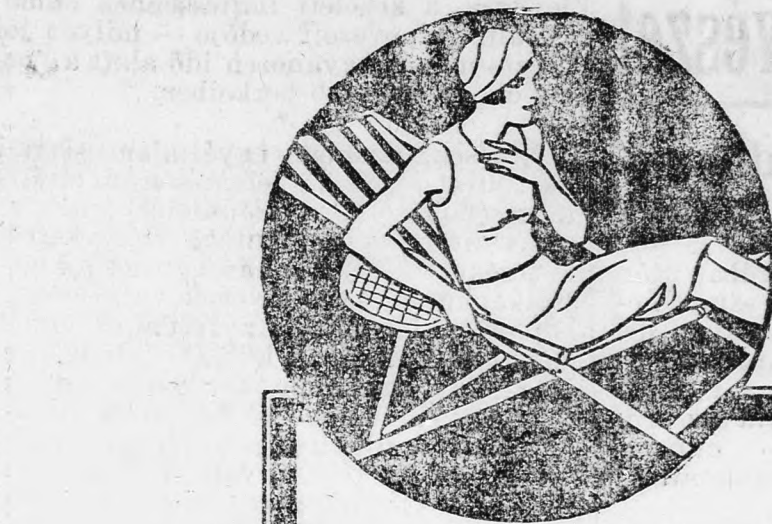
— Hol a cukorskatulyám? Hol vannak a kalapjaim? Hol vannak a cipőim?

— Mennydörgő Zeus lett belőle. Mint dühös oroszlán járt fel és alá a két szobában és szinte vártuk, hogy a sok kérdéshez hozza ezt is: „Hol vannak az én hangyáim?”

A régi „rend”

— Nagypapa hazaküldött bennünket és három napig nem is láttuk, holott azelőtt naponta legalább két órát töltött anyáknál. Három nap múlva végre ugylátszik, kidühöngte magát és most már mi is átmehtünk hozzá. És mit tapasztaltunk? Nagypapa megint helyreállította a régi „rendet”. Az íróasztalon, a zongorán megint csak a régi öszeres lim-lom, a zongora alatt megint a kalapok és a cipők. Persze idővel megint megjelentek a hangyácskák is. Anyám lemondott arról, hogy ebben az életben még egyszer nagytakarítást csináljon nagypapánál.

— Nagypapa szellemi és testi frissesége bámulatos volt még élete utolsó éveiben is. Utolsó nyarának minden

Aspirin felülmúlhatatlan.

Gyakran pihen az ember ki-melegedve és könnyen öltözve s, ha ilyenkor jön egy friss légáramlat, kész a hűlés. Ezen esetekben is vegyen idejekorán

Aspirin-tablettát.

reggelét a kertben töltötte, hangosan olvasott francia, vagy olasz könyveket és ha egy-egy szót nem ismert, felírta magának és mint egy diák, ismételve tanulgatta. Ebben az időben alkotta utolsó művét, az 45. Opust, amelyben egy egész emberélet viharzik, hogy egy utolsó, legszebb tételen felszabaduljon és megváltódjon. Amikor kiütt a háboru, ő már nem dolgozott. Olyan izgalmakat okozott neki, amittől minden munkakedve odalett.

A nagyváradi pénzüintézetek vezetői értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Bihoreana részére megadják a legmesszebbmenő támogatást ahhoz, hogy a szanalást zavartalanul keresztül vihesse.

Ausztria is gabonamonopóliumot készít elő. Bécsi jelentések szerint az osztrák földművelésügyi miniszter komolyan foglalkozik a gabonamonopólium gondolatával, amit csak abban az esetben léptethet életbe, ha Jugoszláviával és Magyarországgal folyó kereskedelmi tárgyalások során nem sikerül az osztrák iparekkek megfelelő exportját biztosítani.

A pénzügyminiszter rendelete a forgalmi adó megállapításokról. Országsszerte most vannak folyamatban a forgalmi adókievételek. Az iparosok egyes helyeken meglepedéssel konstataják, hogy a forgalmi adó összegét méltányosan állapítják meg. Az adókievető bizottságok erre a méltányos eljárásra a pénzügyminiszternek egy új rendelete utasította, melyben közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy az új munkákkal és javításokkal foglalkozó iparosokat ötszázaléknál nem magasabb adóredukcióban részesítsék, miután a kizárólag javításokkal foglalkozó iparosoknak nem kell fizetni forgalmi adót.

A Jugoszláv Jegybank is leszállította a kamatlábat. Belgrádból jelentik: A jugoszláv Nemzeti Bank a kamatlábat hat százalékról 5 és félszázalékra, a lombard kamatot nyolc százalékról hét és félszázalékra szállította le.

MEGHIVO.

A cluji Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa folyó évi május havi teljes ülését május hó 31 (szombat) este 8 órakor fogja megtartani a Kamara termében (Calea Victoriei 51. szám II. emelet) a következő

napirenddel:

1. Az ülés megnyitása.
2. Az ügyvezető igazgatóság jelentése.
3. Ügyforgalmi jelentés.
4. Forgalmi adó kérdése.
5. Részvénytársaságok cégbejegyzéséhez kamarai javaslat illetéke.
6. Kamarai tagok részére aggmennház létesítése.
7. A számvizsgáló bizottság 1930. május hó 8-iki jegyzőkönyve.
8. A Kamara belszabályzata.
9. Esetleges indítványok, melyeket kérünk a Kamara titkári hivatalához írásban benyújtani.

A kereskedelmi és iparkamarák törvény módosításáról szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szakasza értelmében az Igazgató Tanács csak az öt alkotó tagok abszolút többségével tanácskozhatik, a 15. szakasz 1. bekezdése szerint pedig azok a tanácsstagok, akik 3 havi ülésen egyfolytában nem vesznek részt szabályszerű szabadság nélkül, lemondottaknak tekintetnek és a tanács helyüket üresnek nyilvánítja.

Ha a tagok a fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg a szükséges számban, az Igazgató Tanács 1930. június 1-én (vasárnap) 10 órakor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az esetben is, ha a tagok csak egynegyed része jelenik meg.

KÖZGAZDASÁG

Beszüntette fizetéseit a Bihoreana bank

Oradea-Nagyvárad, május 28. Erdélyi pénzügyi körökben a meglepetés erejével hat, hogy a nagyváradi Bihoreana Bank, amely az erdélyi románság több mint ötven éves multja visszatekintő pénzüintézet, ma beszüntette a betétek és egyéb követelések kifizetését.

A Bihoreana nemrég arra akarta kényszeríteni Madgearu pénzügyminiszter, hogy a temesvári Timisiana és az aradi Victoria Bankkal fuzionáljon, azonban a Bihoreana ennek a két intézetnek a szanalását, illetőleg magabizonyosítását nem akarta vállalni, mert ezzel kénytelen lett volna önállóságát feladni.

Hogy azóta mi történt, nem lehet pontosan tudni. Beavatottak szerint azonban — és erre vall a Bihoreana váratlan fizetéseképtelensége is, Madgearu minden eszközzel kényszeríteni akarta a Bihoreana-t a fuzióra, mert ez lett volna az első gyakorlati lépés ahhoz a tranzakcióhoz, amelyet Madgearu dolgozott ki az erdélyi román pénzüintézetek koncentrálására, még pedig két vagy három erős alapítás formájában. Hírek szerint a kormány váratlanul megvonta a Bihoreana-tól a támogatást, amely főleg a Banca Nationalatól élvezett visszlezámitolási hitelt és így az intézet fizetési zavarok közé jutott.

Kérje mindenütt a

ROLLS GUM

legfinomabb és legmegbízhatóbb

óvszert

A modern technika vívmánya
Sohasem fogja baleset érni
Tartósságáért garantálunk

Kérje még ma a

ROLLS GUM

SAM. LÖBL & FIU
Bucuresti, Bv. Maria 30.

rel sajtópere a kolozs-Ismeretes, hogy Gredi-ozsvári „Munkás Új-ellen Andrea törvény-őpert indított, mert a özleményben különböző llene. A törvényszék cikkei miatt nyolc 5000 lej pénzbüntetés- ar Aurél az ítélet ellen ntett be a táblához, ma tárgyalta a feleb- vadat a mai tárgyalá- sz képviselte, aki azt gy Romániában van a sajtószabadság, de ezt em szabad arra haszná- agasállásu köztisztvise- pellengére. A védelmet el, aki a főügyész er- en a vádlott jóhiszemű- ői kötelességének telje- atta. A tábla tanácsa elsőfoku bíróság ítéle- Gredinar Aurél a sem- dult jogorvoslásért.

ült a lengyel-sziléziai s, Bécsből jelentik: Var- rint Kattowitzban ma ult év februárjában fel- hónap 11-én újválasz- gyűlés. 48 tartomány- ztül 16 német kisebbség- ztül egy német szocial- an.

Herz Bernat szegény- talan ember Széchenyi- atti lakásába tegnap is- ek hatoltak be, akik há- yt, három női ruhát és ot loptak el a szegény valakinek bármilyen tu- z ellopott holmik közül, se erről a károsult em-

ankétet tartanak az er- írók és kisebbségi újság- on. A bukaresti színházi olatban, mely velemény- ta fel az erdélyi magyar ságokat és a kisebbségi eteket, úgy az irodalmi nt az újságírószerveze- k, hogy június 1-én kö- sokon beszélnek meg azo- kát, melyek alapján kö- umban felelnek Rebra- vezérigazgató kérdésére, e a meghívókat az Erdé-ársaság és a Helikon az zettel közösen küldi ki. A yét és pontos idejét a ák közölni, de közzéteszik ok is.

győztri az angol királyt. entik: A királyt reuma- i. Jobb esipőcsontja az- amikor a francia hadszin- leesett. Az orvosok köz- ggodalomra ninesen ok.

mes méreteket ölt Egyip- isjárvány. Párisból jelen- keresztül érkező jelenté- tom déli részeiben mind b méreteket ölt a pestis- ach faluban eddig közel edtek meg pestisben. Ka- lusi hajósok széthureolták gy hogy most már több hng a szörnyű betegség.

ak emelkedtek. Bécsből ben és Budapestben a szí- en gabonárak alapján on több kérés történt. A nt 40 ponttal emelkedett.

ancia katonai alakulat megszállott harmadik raj- nai zónát

us 28. A 41. számú francia rom útege tegnap Trier- a Mosel-parti kaszárnyá- andvaron bevagonírozott felé. Az ezred visszama- gét katonavonaton ma in- rierből.

us 28. A Bajor-Pfalz ke- fekvő Ludwigshafenben a délután öt órakor bevon- ket a Rajna-partról és az a csapatok elhagyták a gshafenben június 30-ig főnyi esendőrség maradt.

ruház a C. Reg. Ferdinand 9. Telefon 8-58.

Színház—Művészet

Prágában elmaradt egy premier...

Kéthónapi szakadatlan próba után esütörtökön este kellett volna színpadra lépnie az egyik prágai színházban dr. Arne Dvorak ismert cseh drámaíró legjobb darabjának, amelynek a gyilkos asszony balladája címet adta az író. Közbejött akadályok miatt — mint a színházi kommuniké jelzi — elmaradt a bemutató előadás.

Közbejött akadályok miatt: minthogy dr. Dvorak néhány nap óta a prágai államfogház lakója. A világháború óta nem volt esemény, amely annyira lázba hozta volna a cseh főváros lakosságát, mint ez a nagy feltűnést keltő letartóztatás. Ma még kissé homályosak az ügy leplezésének előzményei és csak az látszik valószínűnek, hogy valaki, aki Dvorak révén megmenekült a katonakodástól, mulatozás közben megdöglött a fejével leejtett valamilyen megjegyzést, amely azután gyorsan eljutott az illetékesek füléhez. A megindult vizsgálat igen gyorsan produkált döntő bizonyítékokat, a kiküldött detektívek azonban tapintatosak voltak: Arne Dvorak éppen darabjának próbáját irányította és a detektívek nem akartak felesleges feltűnést kelteni. Így azután csendben várakoztak a színház bejárata előtt, hazakísérték az író fényűzően berendezett villájáig és csak ott, a nyilvánosság kizárásával mutatták fel az ellene kiadott előzetési parancsot. A még aznap megtartott házkutatás szenzációs eredményekkel járt, kompromittáló levelek tömegét és igen nagy összegű bankjegyet foglaltak le, ezzel egyidejűleg pedig fogságba került néhány közismert társadalmi előkelőség. A vizsgálat eddig negyvenkét katonaszabadtási ügy rejtelmeire derített világosságot, de könnyen lehetséges, hogy a nyomozás váratlan kulisszatitkokra fog bukkanni.

Arne Dvorak tehát ismét egyvel szaporította az írók hosszú listáját, akik az utóbbi időben a büntetőtörvénykönyv valamelyik paragrafusával összeütközésbe kerültek. Katonaszabadtás: ez új vád, mert írók eddig „legfeljebb” gyilkosság miatt kerültek a vádlottak padjára. Peter Martin Lampel nagy feltűnést keltett esete nem volt az első és nem is az utolsó alkalom, amikor az irodalom kisebb-nagyobb reprezentánsai összeütközésbe kerülnek a büntetőtörvénykönyvvel és minthogy ennek a nem éppen szívesítő jelenetnek újabb, egyre gyakrabban tanúi vagyunk, szinte önként kínálkozik a kérdés: vajon külső és belső körülményeknek milyen összejárása hozza napjainkban megelapító közelségbe a Parnasszus felé vezető utat azzal az uttal, amely a fogház-cellák hűvös magányában ér véget...

A kettősségnek, az ember és az író különböző megnyilatkozásának jeleit mutatja majd valamennyi íly módon összeomlott karriér. Ez a Dvorak példán, akinek napvilágra került viselt dolgait oldalakon keresztül szellőztetik most a csehszlovák lapok, néhány esztendővel ezelőtt igen érdekes vigjátékot írt, amely 1922-ben színpadra került a prágai Nemzeti Színházban. A maró szatirájú darab hőse Becsület Mihály, akit üldöz a lidere és az ördög, hogy lopja el az állam kasszáját.

Az ördög minden rábeszélőképeségét igénybe veszi: „Igen, barátocskám, egyetlen bűn a világon a butaság. Csak egyetlen gyógyíthatatlan butaság van: a becsületesség. A világon a tolvajság uralkodik s tolvajlás az egész élet. Mind egy, hogy kitől lopnak: ha a természetet lopják meg, azt munkának nevezik, ha az emberektől lopnak, ezt rendszeren üzletnek, spekulációnak, zseniális vállalkozásnak, elkobzásnak, kisajátításnak, bűnságnak, illetékeknek, adónak nevezik és csak nagyon ritkán egyszerűen lopásnak. Az emberiség nem egyéb, mint nagy, szervezett tolvajbanda: aki benne van a szervezetben, becsületesen lop, aki önállóan lop, azt tolvajnak és lumpnak bélyegzik”. Becsületes Mátyás a darab végére már ott tart, hogy megvásárolta a politikusokat, a kormányt, a sajtót és utána — Napoleon lesz belőle...

Ügyes fordulatával, szellemes párbeszedével meglehetősen sikert ért el a darab annakidején és valóban érdekes, hogy a korrupció üldözésének fölényes

lovagja, a közéleti tisztességnek önmaga által kinevezett védője — milyen jól érezte magát ugyanezen idő alatt a korrupció legsötétebb berkeiben.

Nincsen azonban egyáltalán semmi baj: mint a prágai jelentések mondják, a nagyközönség a szenzációs letartóztatás hírére megrohanta a könyvkereskedéseket és egy-két nap leforgása alatt szétkapkodta Arne Dvorak valamennyi kapható könyvét. Az irodalmi érzék megnyilatkozásának különös jele ugyan ez, amellyel azonban kár volna vitába bocsátkozni. Mindebből csak az a tanulság, hogy a sikernek nem elegendhetetlen feltétele a könyv, vagy a színdarab jósága. A visszhang semmivel sem lesz kisebb akkor, ha az író személyéhez fűződik valamilyen különös érdekesség és ez esetben megbocsátják a munka esetleges fogyatékososságait is. Ez bizony így van, hiába minden meditáció; csak kissé félt, hogy idővel egyre többen akadnak majd, akik az irodalmi sikerhez — börtönajtókon keresztül igyekeznek közel férközni...

Önálló töprengés: vajon nagy vesztesége-e a cseh irodalomnak, hogy az elmult esütörtökön nem tartották meg a gyilkos asszony balladája premierjét.

A Magyar Színház irodájának közleményei:

A mai Hősök napjára elrendelt „Látványosság előadási szünet”-et a hatóság felfüggesztette s így a Magyar Színházban a mai napon is a rendes beosztás szerinti előadások, ugymint 3, 5, 7 és este 9 órákor megtartatnak.

Ma, esütörtökön négy előadásban, 3, 5, 7 és este 9 órákor visszavonhatatlanul utoljára a grandiózus éneklő, beszélő és zenélő filmesoda, az „Atlantic” kerül vetítésre. Helyárák 20 és 10 lej.

HOLNAPOT AZ ÉNEKLŐ FELHŐ FRED THOMSONNAL

Holnap, péntektől új nagyszabású filmalkotás kerül bemutatásra a Magyar Színházban. Az amerikai filmgyártás legújabb produkciójának egyik legkiválóbb filmje, az „Éneklő felhő” amerikai kalandortörténet 8 felvonásban lesz műsoron, a főszerepben Fred Thomsonnal, Amerika legvakmerőbb bravur lovasával, akinek ez szenzációs szerepe. A darab eszékmenye izgalmas fordulatokban és érdekesítő bonyodalomban hihetetlenül gazdag. Előadások: 3, 5, 7 és este 9 órákor. Helyárák: 20 és 10 lej.

Vasárnap, június 1-én matiné EGY VILÁGVÁROS BÜNEI

Vasárnap délelőtt 11 órákor a Magyar Színházban nagy matiné gazdag műsorral. Vetítésre kerül „Egy világváros bünei”. A főszerepekben: Dorothy Gish és Rod la Roque-val. Helyárák 15 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Csütörtökön, május 29-én 3, 5, 7 és 9 órákor: Atlantic. (Utoljára.)

Pénteken, május 30-án: Premier! 3, 5, 7 és 9 órákor: Az éneklő felhő. (A kalandor filmek királya! Főszereplő: Fred Thomson.) Helyárák: 10 és 20 lej.

Szombaton, május 31-én 3, 5, 7 és 9 órákor: Az éneklő felhő.

Vasárnap, június 1-én d. e. 11 órákor: Matiné 10 és 15 lejes helyárákkal. Egy világváros bünei.

Vasárnap, június 1-én 3, 5, 7 és 9 órákor: Az éneklő felhő.

CORSO-MOZGO:

Péntek 5, 7, 9 órákor: Különleges premier! Hollywood revü. Káprázatos, ragyogó, színes filmrevü 12 felvonásban. 25 star és 200 görll fellép-tével!

Szombat 5, 7, 9 órákor: Hollywood revü. Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Hollywood revü.

SELECT-MOZGO:

Csütörtök: A királyi páholyban, szenzációs premier. Alexander Moissi világhírű művész egyetlen beszélő (német) filme, melyben a másik főszerepet a bájos Camilla Horn játssza.

Péntek: A királyi páholyban, Alexander Moissi világhírű művész egyetlen beszélő és éneklő filme, mely Dumas „Kean” című darabja nyomán készült. A női főszerepet a bájos és közismert Camilla Horn alakítja.

Szombat: A királyi páholyban, mélyen

megható dráma, melynek főszerepét Alexander Moissi alakítja. A hírneves művész egyetlen beszélő és zenélő filme. Partnere a bájos Camilla Horn.

Vasárnap: A királyi páholyban, Alexander Moissi világhírű művész egyetlen beszélő és zenélő filme, melynek másik főszerepét a bájos Camilla Horn alakítja.

URANIA MOZGO:

Csütörtök: A gálans kalandor, eddig nem látott elsőrangú kalandorfilm, főszerepben Ken Maynard és Tarzan, a csodaló.

Péntek: A gálans kalandor, izgalmas kalandordráma, a vad Far-Westből, főszerepben Ken Maynard és közismert Iova, Tarzan.

Szombat: A gálans kalandor, izgalmas film a vad Far-Westből, főszerepben Ken Maynard és Iova, Tarzan.

Vasárnap: A gálans kalandor, izgalmas kalandorfilm, főszerepben: Ken Maynard és Tarzan, a csodaló.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Csütörtök, május 29.

A mai műsor érdekessége az, hogy a budapesti Studióban, nyugati időszámítás szerinti 6.15 órákor, Kollár Pál ismert, kitűnő zongoraművész, Szeged város zenekari tanára játszik, Radnai Ersei operacékesnő, az Operaház tagja közreműködésével. Kollár: Brahms-rapszódia. Könyg: Cavotte és Musette. Fichtner: Fónódal. Bartók: Román néptáncok. Albeniz: Granada-Cadix, Delibes Dohnányi: Nila keringő c. műveit adja elő, míg Radnai Ersei, Bach, Saint-Saëns, Ponchielli, Albeniz, Schumann, Kodály műveiből énekel.

Bukarest. 16: Román zene. 17: Felolvasás. 17.15: Beszélő újság. 18: Rádióegyetem. 19: Gramofon. 20: Szimfonikus hangvers. Lalo: Ys királya. Massenet: Festői jelenet. Csajkovszkij: Andante az V. szimfóniából. Chabrier: Spanyol rapszódia. 21.45: Hírek.

Budapest. 9: Újsághírek. 10: Egyházi ének és zene. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Weber: Euryanthe — nyitány. Goldmark: Házitűsők — két ária. Handel: „Xerxes” — borsdal. Puccini: Bohémélet — ária. Rossini: Sevillai borbély — duett. Csajkovszkij: Manfred — szimfónia. 3.30: A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata Windisch Richárd dr. gazdasági akadémiai tanár: „A mezőgazdasági kísérleti-ügyi intézmények helyes igénybevétele”

4: Rádióegyetem. 5.15: Eugen Stepat orosz balalajka zenekara. 6.15: Hangverseny. 7.25: Az Operaház színlapjának ismertetése. 7.30: Muszorgszkij: Boris Godunov c. operája. Közben sport eredmények. 11.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: cigányzene.

Bécs. 19: Verdi: Aida c. operája. Berlin. 20.15: Népszerű zene. Köln. 20: Hangverseny. Lippse. 19.30: Mozart: Figaro lakodalma c. operája. Stuttgart. 20: Dittersdorf: Orvos és patikus c. vígoperája. Varsó. Kattovitz. 20.30: Népszerű hangverseny. Riga. 18.03: A zeneművészeti főiskola hangversenye. Belgrad. 22.45: Gramofon. Ljubljana. 20: Átvitel. Róma-Nápoly. 21: Mascagni: A paszirta c. operája. Osló. 20: Hangverseny baritonénekekkel. Prága. 22.15: Orgona. Pozsony. 21.30: Táncezene. Brünn. 21.30: Gramofon.

Péntek, május 30.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Felolvasás. 17.15: Beszélő újság. 17.30: Könnyű és román zene. 18: Rádióegyetem. 19: Gramofon. 20: Opera. Szünetekben hírek. Budapest. 9.15: Hangv. Stravinszky: Szemelvények a Pergolesi-szvitből. Schumann: Talizmán. Ignaz Walter: Volt egy király. Binder: Ha én az Úr volnék. Mendelssohn: A hold. Brahms: Régi szerelem. Marx: Találkozás. Debussy: Minstrels. Rossini: A sevillei borbély — Basilio áriája. Szabados: Te a tavasz. Székács: Sietős dalok. Székács: Megtudták. Rimski-Korjakov—Hartmann: Dongó. Bartók—Kodály magyar népdalgyűjteményéből: A Nád Janesi csárdában van. Ha felülök... Olasz nép-

dalok: Carosio: Ritorna. Lama: O mare canta. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. Sappé: Vig pajtások. Bird: Keleti jelenet. Grieg: Egyveleg. Wagner: Tannhauser. — induló. Bertha István: Napkeleti tangó. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.45: Az Országos Állatvédő Egyesület előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Gally—Gaibel Sándor felolvasása: „Victor Hugo”. 5.30: Magyar operaszínek. 6.40: Előadás. 7.15: Német nyelvű előadás. 7.45: Belga est. 9.30: Geyer Stefi hegedűművész hangversenye. Nardini: Szonáta. Sammartini: Parsa caglia. Dvorák: Slavische Fantasie. Scott: Cherry Ripe. Rachmaninoff: Szerenád. Vieuxtemps: Tarantella. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye az Emke-kávéházban. Bécs. 26: Kamarazene. Ippisch, Schubert művei. 21.15: Hangverseny. Berlin. Wagner Lohengrin c. operája. Köln. 20: Kálmán-zene gramofonon. Lippse. 21.15: Mahler: G-dur szimfónia.

Breslau. 20.30: Hegedű- és gitárzene. 20.50: Dalok. Varsó. 20.15: Filharmonikus hangv. Lengyel szerzők művei. Kattovitz. 20.15: Szimfonikus hangv. Belgrad. 26: Haydn-est. Riga. 19.03: Népszerű hangv. Brünn. 19.30: Mozart Figaro lakodalma c. operája. Prága. 20: Exotikus zene gramofonon. 20.30: Dalok. Osló. 26: Szonáták. Milánó. 20.30: Szimfonikus hangv. Róma. 21.02: Operett.

Primăria Municipiului Cluj

No. 10.952/1930.

Publicare de licitație

Primăria Municipiului Cluj publică concurs pentru furnizarea materialelor de uzină necesare pentru întreținerea automobilelor si a camioanelor după cum urmează:

1. 30.000 litri benzina dens. 735/40 la 15 C.
2. 2.000 kgr. ulei regal 900
3. 400 kgr. (100) bid mobiloil
4. 500 kgr. valvolina
5. 400 kgr. vaselina
6. 300 litri petrol
7. 5 bid mobililubricant.

Ofertele se vor inainta Comisiei de licitație a Municipiului Cluj in sala Primăriei No. 5 impreună cu garanția de 5% in efecte sau numerar in ziua de 10 Iunie 1930 ora 11 a. m. Cluj, la 26 Mai 1930.

Primăria Municipiului Cluj

Pályázat karvezetői állásra

A clujii izraelita hitközségnél fűresdében lévő karvezetői állásra pályázhatnak ilyen állásban már működött karvezetők, akik megfelelő okmányokkal felszerelt pályázatukat fizetési igényeik megjelölésével legkésőbb folyó évi június hó 10-ig a hitközség titkári hivatalába (Cluj, Calea Regele Ferdinand 54.) küldjék be.

Lax Salvator Dr. Fischer József hitk. titkár. hitk. elnök.

Apróhirdetések

GYÁRVÁROSBAN, MEGYE SZÉKHELYEN 35 éve fenálló textil üzlet betegség miatt átadó. Választ „Textil” jellegre a kiadóhivatalba.

JÓ MENETELŰ szépen berendezett tejszernak, vegetarianus étterem elköltözés miatt minden elfogadható ártért igen olcsón eladó.

PÁLYÁZAT. A savarsini izr. hitközség pályázatot hirdet elhalálozás folytán megüresedett kántor-metsző állásra. Javadmazása lakás, fűtés és havai 3000 lei. Pályázhatnak oly 45 éven alóli román állampolgárok, kiknek 3 éves rabbitól metszői képesítésük van. Utiköltés csak meghívottak térítettik vissza. Elnökség.

Egy nagy álló iróasztal szekrényvel eladó. Cim a kiadóban.

SCHWARTZ JGNÁCNÉ orth. képez VEGETARIUS ÉTTERME és tejszernak Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. szám alatt megnyit. Ugyanott naponta friss tehen és bivalytej, ugyanígy naponta frissen készített tejszín, tejföl vaj és túró kapható. Csacssemőknek és betegeknek állandóan egy ténből fejt tej is kapható házhöz szállva is.

ÓVADÉKKÉPES volt vidéki kereskedő raktárnoki vagy felügyelői, esetleg más hasonló állást keres. „Megbizott” jellegre a kiadóba.

XIII évtoly 1930.

S 3690

Az

Pontosan ké kormány egy amelynek péld szerte. Az öt v centrumában rendeztek, ame takoztak a re készítés és fe gyűltek össze zést adjanak nek az angol felháborító re gyarmatügyi k ban a távirató amelyekben e rendelet vissz

Mit tartalm szerte az egés tarius tiltakozá szatra jelenték kormányzója a vándorlási er chaluok rész gyűi hivatal e vándorlási e 2300-at visszaz engedte meg a dorlást. A gy vezetője ugya ez az intézke és remélhető hatályon kívül tehát nem is e delkezés. Azt olyan nagy k ber félvélv k vándorolni? H háborodásnak nak azt az el a világ egé tört elő?

Itt nem ar szó, aki utrak lanatot, hogy dolgozni és a dig — elvesz életét az őse alapokra épí emberről van den egyes em menni Palesz megy ki, f vesztesség. A egységes tilt maga a rend mely mögött rendszer, an enged.

Az, ami H hónapokban az angol pol azoknak a amellyekkel a mányozzák. tina tekintet nyomás alatt világszervező nyomása, a ban és a foglalt ünn zettségek be nyomás az Angliára, ar jed és igen az angol im diában, aho szeretne tár Ezek az ind tinai arab zandájának tak nyit ki nemzeti ott lenséges érzi litották fel dátum-politi figyelmen k rök nyomás ségesen áll s hon politiká E két nyo